

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., PRAHA – BUDŮVKA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PREVENCE SOCIOPATOLOGICKÝCH JEVŮ NA
ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V REGIONU PRAHA – BUDŮVKA**

Autor práce: Eva Štáhlíková, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostní právní ochrana ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlá-uji, že jsem bakalá skou práci vypracovala samostatn , na základ
vlastních zji-t ní a s poufitím odborné literatury a materiál uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovn Vysoké -koly evropských
a regionálních studií v eských Bud jovicích a zp ístupn na v souladu s § 47b zákona
. 111/1998 Sb. v platném zn ní.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce PhDr. Lence Rozboudové, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

TYLHANOVÁ, E. *Prevence sociopatologických jevů na základních školách v regionu Píbram: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.

Klíčová slova: chování, metodiky prevence, píbramský region, sociopatologické jevy, základní školy.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na současný problém neřádných jevů na základních školách píbramského regionu. Práce popisuje některé z možných negativních jevů, které se mohou objevit. Zároveň práce poukazuje na to, že prevence sociopatologických jevů na základních školách je složitá, proto by se jí více mělo věnovat i rodičům. Součástí této práce jsou i rozhovory s metodikou prevence z vybraných základních škol píbramského regionu. Cílem práce je zjištění existence prevence sociopatologických jevů na základních školách regionu a její vzájemné porovnání.

ABSTRACT

TYLHANOVÁ, E. *Sociopathological Phenomena of Children in Primary Schools and Their Prevention: Bachelor thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2016. 60 p. Supervisor : PhDr. Lenka Rozboudová, Ph.D.

Key words: behavior, prevention methodologists, Pribram region, sociopathological phenomena, elementary school

This final thesis focuses on a contemporary problem - adverse events at primary schools in Pribram region. The thesis describes some of potential negative effects which can occur. At the same time the study points out a difficulty of socio-pathological phenomena prevention at elementary schools. Because of this difficulty not only school but also parents should pay more attention to it. This work also includes interviews with prevention methodologists from some primary schools in Pribram region. The aim of this thesis is to determine the existence of prevention of socio-pathological phenomena at elementary schools in our region and its comparison.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Sociopatologické jevy	10
2.1 Alkoholismus.....	10
2.2 Kyber-ikana.....	13
2.3 Netolismus.....	15
2.4 Tmána.....	17
2.5 Tabák.....	21
2.6 Zá-koláctví	23
2.7 Zneuffívání konopí	25
3 Zp soby prevence sociopatologických jev	27
3.1 Alkoholismus.....	27
3.2 Kyber-ikana.....	28
3.3 Netolismus.....	29
3.4 Tmána.....	30
3.5 Tabák.....	31
3.6 Zá-koláctví	32
3.7 Zneuffívání konopí	33
4 Srovnání prevence sociopatologických jev v p íbramském regionu.....	35
4.1 Charakteristika p íbramského okresu	35
4.2 Charakteristika –et ení	36
4.3 Výsledky	43
4.3.1 Porovnání webových stránek –kol.....	43
4.3.2 Vyhodnocení rozhovor	49
Záv r	55
Seznam poufilitých zdroj	57
P íloha ó Otázky k rozhovoru.....	61

Úvod

Sociopatologické jevy neboli také rizikové chování řád základních řkol jsou v sou asnosti stále zv t-ujícím se celospole enským problémem. Vliv t chto jev i chování se m řle odrářet v celkovém osobnostním rozvoji jedince. P sobení t chto jev m řle mít a zpravidla mívá vliv na psychosomatický vývoj osobnosti. To je zejména d leffité pro dal-í úsp -ný a pozitivní rozvoj dot ených d tí.

P echod mezi d tstvím a dospíváním má zna ný vliv na budoucí pohled lov ka na řivot. Jeho cíle a pot eby mají asto m níci se charakter. Na dít v této dob p sobí mnoho r znorodých vliv . Jsou to vrstevníci, blif-í i -ir-í kolektiv, zp sob trávení volného asu, slořky masové komunikace, ale také rodina, rodinné zázemí a vztahy mezi leny rodiny hrají v této dob rozvoje velice d leffitou roli. Pocit bezpe í a klidu pot ebuje kařdý, ale pro dospívající d tí a mládeř je nezbytný.

Kařdá spole nost má svá psaná i nepsaná pravidla a normy. A tam kde jsou pravidla, tam se vyskytnou i ti, kte í pravidla poru-ují. N kdy mén , n kdy více, n kdy jedenkrát, jindy opakovan . Neřádoucí chování v-ak m řle být i lákavé nebo v n kterých p ípadech p řádované. Nap íklad k p íjetí do skupiny musí jedinec splnit n jaký úkol, který se vymyká celospole ensky uznávaným normám. Dít se to snařít splnit, aby zapadlo mezi své vrstevníky, a mezi nimi p ebírá i dal-í neřádoucí a negativní chování jako normální projev své osobnosti.

Mezi rizikové chování i sociopatologické jevy se dá za adit kařdé negativní chování, které tak vnímá v t-ina spole nosti v daném míst i ase. Co je n kde ozna ováno jako p íjatelné chování a zvyky, jinde m řle být celospole ensky odsuzováno.

V této bakalá ské práci budou popisovány tyto sociopatologické jevy: zneuřívání konopí, alkoholismus, zneuřívání tabáku, -íkana, kyber-íkana, zá-koláctví a netolismus. Tyto jevy byly vybrány, protořle se na základních řkolách vyskytují nej ast ji.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce je věnována současnému problému existence sociopatologických jevů na základních školách v p íbramském regionu.

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda a jakým způsobem je na základních školách v regionu P íbram uskutečňována prevence sociopatologických jevů. Důležitým cílem je porovnat prevenci těchto jevů na městských základních školách ve městě P íbram a prevenci na základních školách v menších obcích regionu.

V první, teoretické části budou klasifikovány a charakterizovány ty, které sociopatologické jevy, které se mohou objevit na základních školách ve městě i menších obcích. Konkrétně se bude jednat o alkoholismus, zneužívání konopí, kyberšikanu, netolismus, šikanu, zneužívání tabáku a záškoláctví. K této analýze bude použita dostupná odborná literatura a jiné k dispozici dostupné informace. Dále bude zhruba nastíněna možná prevence těchto sociopatologických jevů na základních školách.

Mezi vybrané školy v menších obcích p íbramského regionu byly vybrány základní školy v Bohutíně, Milíně a Obecnici. Ve městě P íbrami byly vybrány tyto školy: 5. Základní škola, 7. Základní škola a Waldorfská základní škola.

Ve druhé, praktické části této bakalářské práce budou zpracována získaná data. Tato data budou získána během osobních návštěv na výše uvedených základních školách. Osobní návštěvy základních škol budou probíhat na základě předem domluvených schůzek s metodikou prevence, které každá škola má. S metodikou prevence budou probíhat osobní rozhovory s předem formulovanými otázkami. Otázky budou zaměřeny na současný stav poskytování prevence sociopatologických jevů. Věty metodikám budou položeny stejné, jasné formulované otázky.

Při zpracovávání získaných dat bude použita synchronní komparativní metoda, která poskytne srovnání, zda a v jaké míře je poskytována prevence sociopatologických jevů. Při hodnocení získaných informací bude pozornost věnována také tomu, zda jsou nějaké rozdíly při prevenci sociopatologických jevů ve školách ve městě a mimo něj.

V poslední, závěrečné fázi budou vyhodnocovány a analyzovány rozhovory s metodikou prevence a výsledky poté interpretovány. Dále bude v práci navrženo

možné zlepšení prevence sociopatologických jevů na jednotlivých základních úrovních. Tyto možné návrhy zlepšení prevence sociopatologických jevů budou posléze předloženy i metodikům prevence na navštívených základních úrovních pražského regionu. Otázkou ovšem zůstane, zda si tyto metodici prevence vezmou možné navrhované zlepšení jako příklad řešení sociopatologických jevů.

2 Sociopatologické jevy

Tato kapitola je v nová klasifikaci n kterých mofných sociopatologických jev , které se mohou objevit na základních –kolách. Rozhodn se v–ak nejedná o vy erpávající vý et t chto jev , jsou zde blíffe specifikovány pouze jevy analyzované v této bakalá ské práci.

ím v t–í je –kodlivost a nebezpe nost t chto jev vy–í, tím je v t–í zájem o jejich e–ení. Tyto jevy se neobjevují pouze v eské republice, ale je to celosv tový problém ¹.

2.1 Alkoholismus

Tento neřádoucí sociopatologický jev je normáln chápán jako nadm rné i pravidelné pití alkoholu, spojené s nebezpe ím návykového chování. Afl v roce 1951 ho Sv tová zdravotnická organizace (World Health Organization, WHO) oficiáln ozna ila za medicínský problém. Nadm rná a pravidelná konzumace alkoholu má nep íznivý dopad na jedince, rodinu i celou spole nost. Alkohol vzniká p i kva–ení cukr p sobením kvasinek. Destilací lze získat koncentrovan j–í alkoholické produkty. Alkohol je spolu s tabákem jednou z nejroz–í en j–ích legáln zneuffívaných látek. Snadno proniká k orgán m v etn mozku ².

Tabulka . 1: Nej ast ji uffívané alkoholické nápoje a obsah alkoholu v nich: ³

Nápoj	P vod (výroba)	Obvyklé % alkoholu
Pivo (0,5l, 12,9-15,4 g 100% líhu)	vývar z klí ícího obilí	1,6-5,4

¹ FISCHER, Slavomil a Ji í TĚKODA. *Sociální patologie: analýza p í in a mofnosti ovliv ování závařných sociáln patologických jev* . Praha, 2009, s. 13.

² URBAN, Luká–, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., roz–. vyd. Plze , 2012, s. 128-129.

³ URBAN, Luká–, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., roz–. vyd. Plze , 2012, tabulka na s. 129.

Víno (2dl, 20 g 100% lihu)	ovocná – áva	11-20
Vodka (0,5 dl, 20 g 100% lihu)	obilí	40-50
Whisky	obilí nebo brambory	40-50
Pálenka	obilí nebo brambory	40-50
Koňak	p edestilovaná vína	29-60
Brandy	p edestilovaná vína	29-60
Likéry	roztoky alkoholu ve vodě	35-40

Závislost na alkoholu vzniká nenápadně na pozadí sociálních a kulturně uznávaného pití alkoholu. S propagací alkoholu jako legální návykové látky roste počet jeho konzumentů. V ruce se snižujícím se v kem⁴. Tabákový zákon⁵ v § 12 mimo jiné uvádí, že osobám mladším 18-ti let je zakázáno prodávat alkohol. I přesto je obvyklé, že si děti mladiství alkohol koupí či obstarají jinak.

Je potřeba však rozlišovat běžné užívaní alkoholu, které je společensky uznávané, například v kulturních příležitostech, a chronický alkoholismus. Jak je již uvedeno, alkoholismus je vnímán jako individuální i jako společenský problém. Zneužívání alkoholu může mít různé příčiny, genetické, biologické, psychologické nebo sociální⁶.

Alkohol je rozšířen po celé planetě v různých podobách. V České republice se pohybuje spotřeba stejného alkoholu kolem 10 l na obyvatele. Nadměrně užívá alkohol asi třetina věč mužů v České republice a asi desetina žen. Úinky alkoholu jsou různé, závisí to na: dávce, prostředí nebo fyzických dispozicích. Malé dávky alkoholu

⁴ URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozšíř. vyd. Plzeň, 2012, s. 129-130.

⁵ ESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 133, s. 7086-7101, § 12.

⁶ URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozšíř. vyd. Plzeň, 2012, s. 131.

p sobí stimula n , p i vy—ích dávkách se dostává t lo do útlumu. Za íná to zlep—enou náladou, pocitem zvý—eného sebev domí a energie, pozd ji to p echází ke ztrát zábran a nakonec se dostavuje únava, útlum a spánek ⁷.

Intoxikace má 4 stádia v závislosti na hladině alkoholu v krvi ⁸:

1. lehká opilost ó do 1,5 ‰ alkoholu,
2. opilost st edního stupn ó do 1,6 ‰ alkoholu,
3. t flká opilost ó více neŤ 2 ‰ alkoholu,
4. t flká intoxikace se ztrátou v domí, hrozící zástavou dechu a ob hu ó nad 3 ‰ alkoholu.

N které krátkodobé neŤádoucí ú inky ⁹:

- intoxikaci provází somatické p íznaky v závislosti na dávce (zhor—ená rovnováha, zpomalené reakce, nevolnost, zvracení),
- zm n né chování, sníŤlená sebekriti nost a z ní vyplývající riskantní chování s následnými úrazy,
- p i t fl—ích intoxikacích poruchy v domí aŤ smrt (v pr m ru 300 lidí za rok).

N které dlouhodobé neŤádoucí ú inky ¹⁰:

- po—kození trávení, pr jmy, po—kození jater (cirhóza),
- mofné nádorové bujení ó játra, jícen, flaludek, tenké st evo, rektum,
- vznik cukrovky, po—kození ob hového systému, poruchy krvetvorby,
- poruchy spánku, úzkostné stavy ó depresivní stavy,
- po—kození mozku a nervového systému, poruchy pam ti, demence,
- u t hotných Ťlen m Ťe dojt k po—kození plodu.

P i uŤívání alkoholu m Ťe docházet k t lesné i psychické závislosti. Za relativn bezpečnou konzumaci alkoholu považovala d íve WHO denní dávku 16 g 100% alkoholu u Ťeny a u muŤe 24 g ¹¹.

⁷ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha, 2015, s. 51.

⁸ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha, 2015, s. 52.

⁹ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha, 2015, s. 52.

¹⁰ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha, 2015, s. 53.

¹¹ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha, 2015, s. 54.

2.2 Kyber-ikana

V současné době se stále více rozvíjí informační a komunikační technologie. Technika se stává dostupnější pro mnoho dospělých ale také pro děti. Tyto technologie ve většině případů ulehčují život, ale na druhou stranu se mohou stát velice nebezpečnými. Děti používají počítače a s nimi i internet doma i ve škole a ne vždy tím správným způsobem. Na internetu může každý vystupovat naprosto anonymně. Na sociálních sítích si může vytvořit několik smyšlených profilů a ty poté zneužívat různými způsoby. Rodiče i pedagogové by měli být připraveni a schopni řešit případná rizika plynoucí z užívání internetu. Největší je využívání elektronickými prostředky v tomto prostoru jsou mobilní telefony, tablety, videoportály, sociální sítě atd. Při využívání těchto prostředků se sociálně patologické chování stává velkou rychlostí a rozpínavostí¹².

Kyber-ikana je vlastně ikana, která se odehrává ve virtuálním světě pomocí počítače, mobilních telefonů a jiných telekomunikačních přístrojů. Agresor se snaží oběti záměrně ublížit, zastrašit, zesměšnit ji jinak ohrozit. Kyber-ikana je specifická tím, že ve většině případů bývá zcela anonymní. Na které děti si vlastně ani neuvědomují, že dělají něco co je zakázané. Agresor nemusejí mít fyzicky navrch, hlavně musí umět pracovat s telekomunikačními technologiemi. Ke kyber-ikaně může docházet kdykoliv dvacet čtyři hodin denně, sedm dní v týdnu. Oběť je deprivována pocitem, že všichni ostatní to také vidí i četli, a tudíž může být vystavena riziku ponížení a ztrapnění stále dokola¹³.

Při kyber-ikaně dochází hlavně k násilí psychickému, které bývá často nebezpečnější, než násilí fyzické.

V kyberprostoru se lidé chovají riskantněji než v normálním životě, kde bývají opatrnější. Informovanost o nebezpečí v normálním světě je daleko větší, než v tom virtuálním. Mezi nejrizikovější chování patří sdílení osobních údajů, fotografií, včetně těch intimních, videozáznamů a jiných zneuctitelných informací a dat. Správci úložišť a portálů mohou často s informacemi a daty dále nakládat. Další nevýhodou je velké množství diváků, ale i sekundárních útočníků, kteří se podílení na rozšiřování a zvyšování intenzity útoků na oběť. Děti jsou často v používání internetu zcela slepé, než jejich rodiče. Celková tolerance současné společnosti vede k lhostejnosti vůči sexualitě,

¹² JANOUŠKOVÁ, Martina. Nebezpečí kyberprostoru a také, kam se lze obrátit, když je třeba. *Prevence*. 2013, č. 10, s. 9.

¹³ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Vyd. 1. Praha, 2014, s. 11-13.

násilí a agresi. Proto je třeba dodržovat pravidla ve virtuálním světě, když se tak neděje ani v tom reálném¹⁴.

Některé z trestných činů, které mohou být za kyberšikanou skryty:¹⁵

- vydírání, pomluva,
- šíření pornografie,
- výroba a jiné nakládání s digitální pornografií,
- zneužití dítěte k výrobě pornografie,
- svádění k pohlavnímu styku,
- násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci,
- nebezpečné vyhrožování,
- nebezpečné pronásledování,
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob,
- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Tyto trestné činy jsou uvedeny pod příslušnými paragrafy v trestním zákoníku¹⁶.

Pokud by se nejednalo o tak závažné jednání, byly by na místě podporné postupy k těmto trestným činům uvedené v postupech¹⁷:

- ublížením cti,
- vydání v posměchu,
- vyhrožování újmou na zdraví,
- drobným ublížením na zdraví,
- nepravdivým obviněním z postupu,
- způsobením jinému újmy pro jeho příslušnost k národnostní menšině, pro etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru, nebo náboženství nebo pro politické smýšlení, způsobením v politické straně

¹⁴ JANOUŠKOVÁ, Martina. Nebezpečí kyberprostoru a také, kam se lze obrátit, když je třeba. *Prevence*. 2013, . 10, s. 9-10.

¹⁵ JINDROVÁ, Martina. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady Téma šikana a kyberšikana. *Prevence*. 2015, . 2, s. 9.

¹⁶ ESKO. Zákon . 40/2009 Sb. trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů, česká republika*. 2009, částka 11, s. 354-461.

¹⁷ ESKO. Zákon . 200/1990 Sb. o postupech. In: *Sbírka zákonů, česká republika*. 1990, částka 35, s. 810-840.

nebo odborové organizaci nebo v jiném sdružení, pro jeho sociální povod nebo majetek, rod, zdravotní stav nebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.

Tyto trestné činy a postupy mohou být souborně aplikovány i u dětí.

Kyberšikana způsobuje především psychická traumata a rány, které nejsou vidět. Tato zranění se obtížně a dlouhodobě léčí. Naruší identitu člověka a dotýká se citlivě ponížený a bezvýznamný. Proflívá virtuální, ale i skutečné vyloučení ze svého společenství¹⁸.

2.3 Netolismus

Poslední dobou stále diskutovaným je slovo netolismus vlastně označuje závislost na tzv. virtuálních drogách, mezi které hlavně patří počítačové hry, sociální sítě, internetové sluffby (formy chatu), virtuální videa, mobily, tablety, televize aj.¹⁹.

Dlouhé vysedávání u internetu má za následek zhoršený vývoj dítěte z tělesného i z psychologického hlediska, ale také ztrátu reálného vnímání okolního světa dítěte je příliš ovlivněno virtuálním světem. Psychické tělesné zranění dítěte je propojeno. Ke zdárnému vývoji potřebuje dítě dostatečný pohyb na čerstvém vzduchu. Při minimálním pohybu při ovládání počítače, tabletu či mobilu dochází k tunutí kloubů a zkracování svalů, které se normálně uvolňují při dovedání na procházkách nebo jen při obyčejném běhání. Obzvláště je důležitá uvolnění ramene a lokte ať už pro zdárnou výuku psaní. Při nácvičce psaní je nutná koordinace oka a ruky. Děti při nástupu do školy mají problémy s mluvením, proto často se jim mluvit nemusí. Pokud dítě nezvládá psaní, zažívá neúspěchy, který může doma ještě uchýlením se k počítači, kde je úspěšné a neúspěšné pokusy může stále dokola opakovat. Dalším rizikem dlouhodobého používání internetu je snížená schopnost neverbálního vnímání. Při používání internetu se většinou účastníci nevidí, neslyší ani necítí. Chybí zde vnímání pohledů, gest, držení těla, pohledy očí, mimika obličeje apod. Absentují zde také faktory řeči jako tempo, hlasitost, intonace či zabarvení tónu řeči. Celkově zde chybí celý zevnějšek člověka (věk, pohlaví, celková upravenost či neupravenost zevnějšku). Při nedostatku podnětů člověk nepozná, jak to ten druhý myslí a navzájem si nemusí porozumět. Souasným mladistvým často chybí normální komunikace tváří v tvář. Raději používají

¹⁸ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Vyd. 1. Praha, 2011, s. 8-9.

¹⁹ *Netolismus o vztahu k online závislostem* [online], [cit. 2015-10-15]. Dostupné také z WWW: <http://www.netolismus.cz/>.

ke komunikaci sociální sítí. Dítěti nebudou umět říct emoce ostatních a nebudou umět se do nich vcítit. Také by mohli v důsledku mohou nepříjemnou komunikaci s člověkem, který jim ubližuje (nebo je jinak nepříjemný) kdykoli ukončit. Dalším problémem je pokles fyzické kondice. Děti zanedbávají spánek, pohyb, jídlo a jiné biologické potřeby. S tím ruku v ruce přichází i zhoršující se zrak, bolesti pohybového aparátu nebo také epilepsie²⁰.

Jak tedy rozeznat závislost od normálního používání internetu? Jak rozeznat netolismus u dětí? Děti postupně ztrácejí kontakty se svými přáteli, raději si povídají s přáteli ve virtuálním světě. Chodí pozdě spát, a brzo vstávají, aby se mohly připojit a být on-line. Zanedbávají reálný život, rodinu, přátele, jindy oblíbené koníčky. Ve škole se jim zhoršuje prospěch nebo dokonce přestávají chodit a věchnou svůj volný čas v novém internetu. Závislost se objevuje pomalu a nenápadně. Největší riziko je přisuzováno počítačovými hráči. Jedinec se vžívá do své herní postavy ve hře, kterou nelze dohrát a kterou sdílí neuvěřitelné množství jiných hráčů. Cíl je pro něj jediný – být co nejvíce on-line. Během hraní her doslova zapomínají na reálný svět. Toto vědomí člověka naučit být zcela necitlivý k problémům a starostem ostatních lidí. Hádky a rozpory není agresivní a neumí komunikovat s ostatními²¹.

Pochopení podstaty netolismus = jaké potřeby jsou uspokojovány. Hierarchie lidských potřeb amerického psychologa Abrahama Maslowa viz obrázek 1.²²

Obrázek 1: Hierarchie lidských potřeb²³

²⁰ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Vyd. 1. Praha, 2014, s. 31-34.

²¹ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Vyd. 1. Praha, 2014, s. 35-38.

²² *Netolismus* [online], [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z WWW: zsvendryne.cz/content/zs/NETOLISMUS.ppt.

²³ *Netolismus* [online], [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z WWW: zsvendryne.cz/content/zs/NETOLISMUS.ppt

On-line hry a jiné internetové slufby mají schopnost uspokojit ve-keré lidské pot eby, pokud ne ó nap . fyziologické pot eby - hrá je potla í. Výhoda virtuálního uspokojování pot eb ó neúsp ch lze prostým opakováním zm nit v úsp ch.

Bezpe né hraní:

- jasn dané meze a pravidla ó ur ení za átku, ale hlavn konce hry,
- hra nemá vliv na skute ný flivot ó zachování sociálních vztah a vazeb,

Psychologická a sociální rizika:

- nepravidelnost jídel, nedostatek spánku, zanedbávání fyziologických pot eb,
- neschopnost p ímé komunikace s ostatními, naru-ení mezilidských vztah , úzkost a nejistota ve vztazích,
- nesoust ed ní se ve -kole í v práci,
- vlivem násilí ve virtuálním sv t , zvý-ení agresivity i v tom reálném,
- zhor-ení vztah v rodin í v partnerských vztazích,
- as je v novaný pouze virtuálnímu sv tu,
- problémy v realit ó vynahrazení ve virtualit (nalezení úto í-t),
- neúsp ch v reálném sv t ó úsp ch v kyberprostoru.

2.4 Třkana

Třkana je jednozna n nefládnoucí a negativní chování, které se m fle objevit jifl v mate ské -kole. Dále se objevuje ve v-ech skupinách nap . -kola, krouflky, zam stnání, vojenské prost edí, v zení, nemocnice, domovy d chodc aj.

V pr b hu -ikany dochází k t flké poru-e vztah ve skupin . Skupina je tém vřdy zasafena celá. Třkanování v-ak nez stává jen v kolektivu, ale pokračuje dál nap . do rodiny ob ti, která je tak traumatizována. Třkana vřdy existovala a jist bude existovat dál, protofle toto chování nelze jen tak lehce odstranit. Třkana je ásto považována jako p irozená sou ást flivota. ásto v-ak vede k sebevrařdám, násilným útok m a vrařdám²⁴.

²⁴ FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit -ikan : praktický rádce pro d ti, rodi e i u itele*. Vyd. 1. V Praze, 2009, s. 17, 24.

Nákolik základních faktů o šikaně: ²⁵

- p i šikaně dochází k psychickému, citovému, společenskému nebo fyzickému zneuctívání,
- záleží na tom, jak v e vnímá obě ,
- otázkou je velikost škody způsobené oběti,
- agresor si vldy nemusí uv domovat rizikovost svého jednání.

P i šikanování dochází k systematickému zneuctívání slabších jedinců. Jifli na začátku školního roku si učitelé snaží hledat možné oběti jejich útoku. Šikanování se pak může protáhnout na několik let povinné školní docházky. Agresor i p i prvním útoku na oběť čekají, jak bude oběť reagovat a podle toho se chovají. Potřebují jakoukoli reakci o změnu výrazu tváře, drlení těla, jiný tón hlasu atd. Pokud potenciální oběť nereaguje a zůstává v netečném a lhostejném stavu, učitelé se v t-činou stáhne. Oběť se stává, fce se dle ní nechávají šikanovat úmyslně. Dostává se jí tak pozornosti, i kdyfli té negativní ²⁶.

Jak je jifli výše zmíněno, p i šikanování dochází k fyzickému i psychickému násilí a agresii. Pod fyzickým násilím si může představit různé formy násilí, bití, rány atd. P i psychickém násilí vůbec nemusí dojít k fyzickému kontaktu. Může se jednat o vydírání, psychický nátlak i zastrahování. Přesto však psychické násilí může ublížit více než viditelné zranění. Ponížení je p i mý útok na identitu jedince, které vyvolává pocit bezvýznamnosti a ztrátu svého místa ve společnosti. Agresor v záměru je hlavně ublížit oběti a následuje jeho pocit uspokojení. Rozdíl je i v tom, od koho urážky pocházejí. Pokud nadávka směřuje od vrstevníka je to jiné, než kdyfli urážka pochází od dospělého resp. od učitele nebo i rodiče. Urážka, která směřuje od někoho dospělého, má tedy úpln jinou váhu. Pokud se tyto urážky opakují, může to mít velký vliv na psychiku dítěte. Dítě k dospělým vzhlíží, a pokud ho takto srážejí, proniká to do hlubší psychiky a vlcuje jeho sebeúctu. Děti nemají ještě tak vyvinutou osobnost, aby dokázaly zpracovat opakované újm y. Mezi psychické újm y ze strany rodičů se dá řadit i nezájem, pohrdání, lhostejnost i absence jakékoli starosti o dítě. Agresor i si nejčastěji vybírají nesmlou a bázlivou oběť, která pro ně představuje snadnou kořist. Sebev domých jedinců se nevímají. Pokud dítě projevuje jakoukoliv viditelnou slabost

²⁵ FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně : praktický rádce pro dítě, rodiče i učitele*. Vyd. 1. V Praze, 2009, s. 24.

²⁶ FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně : praktický rádce pro dítě, rodiče i učitele*. Vyd. 1. V Praze, 2009, s. 30-32.

(fyzické nebo mentální poškození) může se stát potenciální obětí. Avšak oběti se mohou stát například i ti, co jsou ve škole dobří, nebo nosí oblečení, které není in. Jakákoliv odlišnost může vyvolat agresi. I když však jistý podíl mohou nést rodiče dítěte. Dítě, které jeho rodiče příliš ochraňují a hýčkají, není schopno najít vlastní řešení při vzniklých rizikových situacích. Dítě, které se nestetne s pekáčkami, nemůže získat potřebné zkušenosti s řešením problémů a neumí se bránit. Opakem tohoto chování může být i to, že rodiče nenaučí své dítě co je správné a co ne. To, že dítě neví, kde jsou hranice tolerance, může způsobit, že se z dítěte stane agresor²⁷.

Příznaky a nepříznaky šikanování: ²⁸

Na které nepříznaky (varovné) znaky šikany

- flák je osamocený, nemá kamarády,
- vyhledává blízkost učitelů,
- má problémy mluvit před třídou,
- je smutný, nešťastný, uplakáný,
- jeho prospěch se náhle a nevysvětlitelně zhoršuje,
- má poškozené a pinavé vlasy,
- stále postrádá kolní pomůcky,
- nedokáže vysvětlit poškození a ztrátu svých věcí,
- má nízkou sebedůvěru a došláplé boty,
- má nevysvětlitelné oděny, modřiny, krápnice,
- nevysvětlitelné ztráty peněz.

Na které příznaky šikany

- posměšné poznámky, přezdívkami, hrubé flirty,
- kritika fláka nepřátelským a nenávistným i pohrdavým tónem,
- přítlak na fláka, aby dobrovolně dával věcné nebo peněžní dary,
- nesmyslné příkazy, které oběť plní,
- přítlak, aby oběť vykonávala nemorální nebo trestné činy,
- strkání, kopání, rány, které oběť nemá snahu oplácet,

²⁷ BOURCET, Stéphane a Isabelle GRAVILLON. *Šikana ve škole, na ulici, doma : jak bránit své dítě --: praktický průvodce pro rodiče, pedagogy a vychovatele*. 1. vyd. Praha, 2006, s. 12-16, 20-24.

²⁸ *Příznaky a nepříznaky šikanování* [online], [cit. 2015-11-12]. Dostupné také z [www: http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozvedet/informace-o-sikane/194-prime-a-neprime-znaky-sikanovani](http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozvedet/informace-o-sikane/194-prime-a-neprime-znaky-sikanovani).

- rva ky, kdy je jeden z ú astník viditeln slab-í a snaží se uniknout.

eho by si m li v-ímnout rodi e

- dít nemá kamarády ó nikdo ho nenav-t vuje ani není nikam zváno,
- nechce chodit do -koly, odkládá dobu odchodu nebo chodí nezvykle brzo,
- st ídá cestu do -koly nebo prosí o dovoz i odvoz autem,
- dít chodí dom hladové (agreso i mu berou sva ínu),
- má neklidný spánek a nesoust edí se na u ení,
- nápadn ásto hlásí ztrátu i zni ení svých v cí,
- ne neobvykle agresivní v í sourozenc m i domácím mazlí k m,
- vyhýbá se -kolní docházce (simulace nevolnosti),
- nechce chodit ven, i když to m lo ve zvyku.

Stupn -íkany:²⁹

1. *První stupe* (zrod ostrakismu) ó mírné, p eváfn psychická forma, pomluvy ostatními, ostatní se s dít tem nebaví, drobné legrácky.
2. *Druhý stupe* (fyzická agrese ó p ítvzování) ó ob sloufí jako odreagování pro ostatní ó nejslab-í sloufí jako offívení programu.
3. *T etí stupe* (klí ový moment ó vytvo ení jádra) ó vytvá í se tzv. úderné jádro, skupina se rozd luje.
4. *tvrtý stupe* (v t-ina p íjmá pravidla agresor) ó pravidla agresor jsou p íjata jako nepsané zákony. K jádru se p ídávají i ukázn ní fláci, kte í se dosud drfeli mimo.
5. *Pátý stupe* (totalita neboli dokonalá -íkana) ó skupina je rozd lena na otroká e a otroky. Agreso i ztrácejí ve-keré zábrany. Tento stupe se objevuje ve vojenském prost edí i v znicích a výchovných ústavech.

Na základních -kolách se zpravidla objevuje -íkana do t etího stupn , výjime n se m fle objevit i tvrtý stupe -íkany. U t chto vy-ích stup je zcela pot ebné, e-it -íkanu s pomocí odborník , protofle -kola sama by nebyla schopna tento problém vy e-it.

²⁹ *Síkana aneb realita v-edního dne í* [online], [cit. 2015-11-11]. Dostupné také z www: <http://www.fitnessv.cz/sikana-aneb-realita-vsedniho-dne> .

2.5 Tabák

P vodem pochází tabák z amerického kontinentu, kde byl vyuffíván k rituálním zvyk m. Psychotropní slofkou tabáku je alkaloid nikotin. Nikotin je jed, který se váfle na receptory v centrální nervové soustav , kam je schopen proniknout b hem prvních deseti vte in po zapálení cigarety. V sou asnosti je uffívání tabákových výrobk roz-í eno po celém sv t . V eské republice uffívá tabákové výrobky asi 30 % osob star-ích 15-ti let. V na-í zemi umírá ro n asi 23.000 lidí v d sledku nemocí zp sobených tabákem. Tabák pat í mezi drogy s nejvy-ím mofným rizikem. Tabák se uffívá nej ast ji kou ením i – upáním, mén asté je pak pojídání, pití odvar i jiné zp soby aplikace. Ú inky nikotinu jsou nap . zvý-ení bd losti, soust ed nosti a pam ti, potla uje podráfd ní a agresivitu, snifluje chu k jídlu, a brání p ír stk m t lesné hmotnosti ³⁰.

N které krátkodobé nefládoucí ú inky ³¹:

- stimula ní ú inky, zvý-ení tvorby slin, flalude ních –áv a potu, zesílení peristaltiky a nap tí hladkého svalstva, nep íznivý vliv na prokrvení srde ního svalu,
- blokování hemoglobinu oxidem uhelnatým,
- zkrácení doby sráflení krve,
- p edávkování se projevuje bolestí hlavy, studeným poem, bledostí, nevolností a zvracením, mofná porucha koordinace pohyb ,
- podráfd ní dýchacích cest.

N které dlouhodobé nefládoucí ú inky ³²:

- chronické zán ty dýchacích cest,
- poruchy trávicího traktu,
- poruchy potence u mufl ,
- poruchy soust ed ní, spánku, neklid.

³⁰ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 79-80.

³¹ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 80.

³² KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 80.

Při nedostatku nikotinu se mohou objevovat podrážděnost, netrpělivost, poruchy soustředění, úzkost nebo poruchy spánku, zvýšená chuť k jídlu (hlavně na sladké). Při uflívání tabáku vzniká extrémní psychická i fyzická závislost. Rizikem bývá i postížení koronárních tepen, nádory plic i jiná závažná onemocnění. Tato onemocnění, včetně nádorového bujení, mohou způsobit smrt uflivatele³³.

Rizika onemocnění platí i pro nekuřáky např. pobýváním v zakouřené místnosti i byt. Čím déle trvá závislost, tím hůře se s tím dá skončit³⁴.

Pasivním kouřením jsou postíženy hlavně děti kuřáků. U nich je zvýšené riziko vzniku astmatu. Rodiče se často vymlouvají, že chodí kouřit ven, a nekouří doma. Ale i přes tato opatření je u těchto dětí zvýšené riziko vzniku dýchacích obtíží. Silnou motivací k odnaučení se kouřit je u řady dětí kouření. Ve většině případů se však po ukončení kouření opouští kouření³⁵.

Lidé často začínají s kouřením ještě před dovršením osmnáctého roku věku. V této době se vůbec nevěnují rizikům, která mohou vzniknout dlouhodobým uflíváním nikotinu. Jsou přesvědčeni, že své uflívání tabákových výrobků mají pevně v rukou a že nemají problém kdykoli s kouřením přestat. Opak bývá pravdou. Kouření tabáku je silně návykové a to fyzicky i psychicky. U dětí a dospívajících je rizikem i to, že se u nich mnohem snáze a rychleji vyvine závislost. Počínající závislost způsobuje to, že se během relativně krátké doby objeví abstinenční příznaky. Chuť na cigaretu se objeví, jakmile se dávky nikotinu sníží nebo zastaví. Dívky, pro děti a dospívající začínající kouřit, je to nic. Znamení vlivu mají vrstevníci nebo tlak party. Děti se snaží ostatní napodobovat. Velký vliv má i to, když kouří někdo v rodině: rodiče, prarodiče i sourozenci. Nápodoba zde hraje velkou roli. V době dospívání se děti mnohem fyzicky i psychicky. Hledají samy sebe, své místo a množí se jejich názory, hodnoty i postoje. V této době se pro ně může jevit kouření jako malá vzpoura proti rodičovské autoritě, protože je to zakázané, a proto lákavé. Nejčastěji začínají kouřit slabší jedinci, kteří mají snížené sebevědomí. Snaží se být in a zapadnout do party. Při kouření mají pocit, že jsou starší a sebevědomější. Mladí těm rádi experimentují, zvláště jde-li o něco zakázaného. Dospívající je často vznětlivý a citlivý a jakékoli zákazy i dokonce míněné rady jsou mu cizí. Lidé se často domnívají, že zapálením si cigarety jim pomáhá se

³³ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 81.

³⁴ *Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám*. Dostupné z WWW: zskolinec.eu/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/36.Navykovye-latky.ppt.

³⁵ *Pasivní kouření* [online], [cit. 2015-10-13]. Dostupné také z [www: http://www.celostnimediceina.cz/pasivni-koureni.htm](http://www.celostnimediceina.cz/pasivni-koureni.htm).

uklidnit. Opak je pravdou. Jak je již výše uvedeno, kouření má stimulační účinky. Zvýšení krevního tlaku a srdečního tepu tedy nemůže uklidňovat organismus. Je to tedy spíše situace, při které si jedinec cigaretu zapálí (přestávka při dlouhé a namáhavé práci, příjemné posezení s přáteli i klid při sledování televize). Lidé si tedy mylně myslí, že kouření cigaret vede k uklidnění a relaxaci, ale ve skutečnosti to pouze vede k zastavení nepřijemných abstinence příznaků při poklesu dávky nikotinu v těle³⁶.

Stejně jako u alkoholu tabákový zákon³⁷ v § 6 zakazuje prodej tabákových výrobků osobám mladším osmnácti let.

2.6 Zákoláctví

Zákoláctví je úmyslné zamekávání kolní docházky. Jsou to fláci, kteří nemají pro svou absenci důvodů. Je třeba poznamenat, kdy se jedná o důvodovou nepřítomnost a kdy již jde o zákoláctví. Existuje několik kategorií zákoláctví³⁸.

- pravé zákoláctví o flák nechodí do školy, ale rodiče jsou přesvědčeni, že ano,
- zákoláctví s v domím rodičů o absenci v práci a omluví ji (např. rodinné důvody),
- zákoláctví s klamáním rodičů o dříve předstírají nemoc i nevolnost,
- útoky ze školy o dříve odcházejí v průběhu vyučování,
- odmítání školy o návratu ze školy fláku způsobuje psychické potíže (pocity nezvládnutí úzkost, strach, úzkost, separační úzkost).

Jiné rozdělení zákoláctví je následující:³⁹

- impulsivní o okamžité rozhodnutí bez plánování,
- plánované o flák má v předem naplánované.

Zákoláctví může být chápáno jako porušení kolního řádu respektive jako provinění proti kolnímu zákonu⁴⁰.

³⁶ Pro mladší lidé kouření cigaret? [online], [cit. 2015-10-15]. Dostupné také z www: <http://www.celostnimediceina.cz/proc-mladi-lide-kouri-cigarety.htm>.

³⁷ ESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2005, částka 133, s. 7086-7101, § 6.

³⁸ KYRIACOU, Chris. *e-ní výchovných problémů ve škole*. Vyd. 1. Praha, s. 44-45.

³⁹ Zákoláctví [online], [cit. 2015-10-10]. Dostupné také z www: <http://www.ostrovzl.cz/prevence/zaskolactvi/>.

Zá-koláctví má neblahý vliv na osobnostní vývoj jedince, tak i na celou společnost. Děti mají negativní vztah ke škole a vysoké požadavky, menší i vysoké nadání žáka, strach z urážky a z níž vyplívá z hodnocení učitelů a rodičů. Na zá-koláctví může mít vliv i rodina, buď přehnanou péčí a požadavky nebo téměř úplným nezájmem. Dalším rizikem mohou být spolužáci a škola z různých důvodů⁴¹.

Často zá-koláctví bývá spojeno s dalšími typy rizikového chování. V případě podezření na zá-koláctví by měli být informováni hlavně rodiče, případně příslušný správní orgán. Každá škola má vlastní upravený postup pro případy zá-koláctví (liší se v počtu neomluvených hodin). Zá-koláctví bývá postihováno napomenutím, dtkami a sníženou známkou z chování. V dřívějších dobách byly příčiny zá-koláctví jiné, nebyly jsou v souvislosti. V méně majetných rodinách děti zůstávaly doma z důvodu výpomoci rodičům v hospodářství nebo v domě. V současné době jsou příčiny zá-koláctví zcela jiné. Zá-koláctví je označováno jako nejvýraznější odpor ke škole a je zařazováno do asociálních poruch chování. Toto chování bývá někdy spojováno s dalšími negativními projevy chování (zneužívání návykových látek, deliktá kriminalita). Zá-koláctví se více vyskytuje na druhém stupni základních škol a na středních školách. V této době děti začínají považovat za rovné dospělým a obtížněji udržují nastavená pravidla⁴².

Zá-koláctví má mnoho negativních důsledků dopadajících na samotného jedince, jeho rodinu i vrstevníky. Celkově narušuje vzdělávací proces a zameškání látky a získaných v domostí, na které navazuje další úroveň. Žák se nestáhá doučit, a tudíž zase vyhledává možnosti, jak se škole vyhnout. Zhoršení známek z jednotlivých předmětů nebo zhoršená známka z chování (následek neomluvené absence) mají za následek zmenšenou možnost volby střední školy a posléze vysoké školy. Právní následky zá-koláctví nesou vřak rodiče⁴³.

Příčin vzniku zá-koláctví je mnoho, toto jsou některé z nich:⁴⁴

- snaha vyhnout se školení,

⁴⁰ ESKO. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, s. 10262-10345.

⁴¹ *Zá-koláctví* [online], [cit. 2015-10-10]. Dostupné také z www: <http://www.ostrovzl.cz/prevence/zaskolactvi/>.

⁴² *Zá-koláctví - charakteristika* [online], [cit. 2015-10-12]. Dostupné také z www: <http://www.nicm.cz/zaskolactvi>.

⁴³ *Zá-koláctví, co s ním?* [online], [cit. 2015-10-13]. Dostupné také z www: <http://www.celostnimedicina.cz/zaskolactvi-co-s-nim.htm>.

⁴⁴ Tamtéž

- p íli–t ílké hodiny, vysoké pofladavky,
- malý zájem o p edm t í o –kolu obecn ,
- dít je nadané ó ve –kole se nudí,
- –patné vztahy s u íteli,
- lákav j–í trávení ásu.

Uvedené neřádoucí sociopatologické jevy se objevují nap í celou na–í spole ností. M lo by být úkolem, hlavn rodi , tyto jevy eliminovat jifl v jejich po átcích. P edev–ím rodi e by m li jít p íkladem svým d ítem a s pomocí pedagog by m li zmen–ovat dopady t chto negativních jev na d íti.

2.7 Zneuffívání konopí

Konopí, které je znám j–í pod názvem marihuana í tráva je dnes nejroz–í en j–í drogou hned po alkoholu, tabáku a kofeinu. Nejev t–í oblíbenost m la v –edesátých letech minulého století v období hippies. Dnes je v–ak marihuana mnohem siln j–í, neřl bývala d íve. Marihuana zp sobuje mén zdravotních potířl, neřl nap íklad alkohol í tabák, p esto se nedá íci, ře je ne–kodná⁴⁵.

Konopí se adí mezi p írodní drogy s halucinogenním ú inkem, p vodem z Himalájí. Její vzr st je kolem 2m. Jedná se o jednoletou, dvoudomou rostlinu. Z rostliny se pouřlívá p edev–ím prysky ice ze sami ích kv t , která má nejvy–í obsah ú inných psychotropních látek. V eské republice je nejroz–í en j–í nelegální drogou, kterou nej ast ji uřlívají mladí ve v ku 15 ó 24 let. Marihuana se nej ast ji uřlívá kou ením usu–ených kv t . U kou ení nastupuje ú ink bezprost edn , vrcholí b hem 20 minut a odeznívá do 3 hodin. Ú inkem kou ení je zprost edkován vazbou na specifické receptory, které zp sobuje euforii a uvoln ní. Krom kou ení se m ře marihuana konzumovat. P í této aplikaci je vst ebávání pomalej–í, první p íznaky se dostavují b hem 30 minut, vrcholí po 1 ó 5 hodinách a hrozí v t–í pravd podobnost p edávkování. Mezi hlavní o ekávané efekty p í kou ení se adí zklidn ní, euforie, veselost a zost ení smyslového vnímání. P í intoxikaci se téřl objevuje bezd vodný a neutí–itelný smích. Dlouhodobé a intenzivní uřlívání m ře p íná–et pomalost, hloubavé

⁴⁵ GOODYER, Paula. *Drogy + teenager*. 1. eské vyd. Praha, 2001, s. 63.

zabývání se detaily a poruchy krátkodobé paměti. Při odvykání se mohou objevit poruchy pozornosti, psychomotorický neklid i poruchy spánku ⁴⁶.

N které neřádoucí účinky: ⁴⁷

- sucho v ústech, hlad,
- změna vnímání času, poruchy krátkodobé paměti, zmatenost,
- zhoršení jemné motoriky,
- zhoršení úsudku, pozornosti, prodloužení reakčního času v době intoxikace protrvávající 24-48 hodin po jejím odeznění,
- mohou se objevit panická ataka a úzkost,
- psychotické projevy, halucinace, akcelerace činnosti srdce.

Marihuana je mezi mladými lidmi oblíbená též pro svoji lehkou dostupnost a nízkou cenu. Dle temba hem dospívání umohl uje lépe snáset pocity napětí a deprese. I přesto, že je marihuana přirodní droga, obsahuje její kou více rakovinotvorných buněk, než kou z cigaret. Pravidelné kouření marihuany má vliv na paměť a schopnost koncentrace, pomaleji se zpracovávají informace a hromadí se u ní. Účinná látka marihuany se při zvýšeném uflívání může v tle (tukové tkáni, játra, rozmnořovací orgány, mozek) drflet afl 1 měsíc ⁴⁸.

⁴⁶ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 65-66.

⁴⁷ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha, 2015, s. 66.

⁴⁸ GOODYER, Paula. *Drogy + teenager*. 1. české vyd. Praha, 2001, s. 65.

3 Způsoby prevence sociopatologických jevů

Prevence sociopatologických jevů je pro vývoj dětí důležitá. Klíčovou roli zde hrají rodiče a jejich přístup k daným problémům. Pokud u rodičů problémy nezvládají, mohou jim pomoci odborníci.

3.1 Alkoholismus

Závislost na alkoholu lze jen těžko odbourat, ale s pomocí odborníků se to může podařit. Jednou z příčin zneužívání alkoholu je jeho vysoká spotřeba v ČR. Cílem prevence je snížit procento mladých lidí, kteří jsou zataženi do ní, kterého z typů konzumace. Prevenci alkoholismu u dětí a mladistvých by měla být věnována velká pozornost v rámci celé společnosti, od odborné k laické veřejnosti, napříč generacemi. Základem by měla být péče věnovaná jednotlivci jeho rodinou a blízkými. Je důležité, aby rodiče komunikovali se svým dítětem. Měli by ho informovat o možných rizicích a následcích pití alkoholu. Je důležité, aby dítě cítilo ve svých rodičích oporu a důvěru. Mělo by být otevřené ve svých názorech, ale také ohleduplné k radám a doporučením svých blízkých. Je dobré dodržovat určitá pravidla, ale zároveň nechat dítě mít své vlastní názory. Nejenom rodiče by měli dítě informovat o rizicích zneužívání alkoholu. Velkou roli zde hrají i učitelé, kde dítě respektuje autority učitele. I ve škole je dítě připravováno na dospělost a učí se, jak najít východisko i v těžkých životních situacích⁴⁹.

V rámci prevence alkoholismu u dětí by bylo žádoucí, kdyby konzumace alkoholu osobami mladšími 18 let byla zakázána zákonem. Tabákový zákon⁵⁰ sice zakazuje prodej a podávání alkoholu osobám mladším 18 let, ale nezakazuje jim jeho konzumaci. Děti by se měly naučit alkohol odmítat. Ve škole by měly probíhat animační programy, při kterých by měly děti aktivně spolupracovat. Tyto programy by měly být propojeny s besedami s možným promítáním tematických videí.

Závěrem lze říci, že nej důležitější roli v rámci prevence alkoholismu u dětí mají rodiče, kteří by měli být příkladem svým dětem.

⁴⁹ *Závislost na alkoholu se nevyhýbá ani dětem a dospívajícím*. [online], [cit. 2015-12-16]. Dostupné také z [www: http://www.spektrumzdravi.cz/zavislost-na-alkoholu-se-nevyhyba-ani-detem-a-dospivajicim](http://www.spektrumzdravi.cz/zavislost-na-alkoholu-se-nevyhyba-ani-detem-a-dospivajicim) .

⁵⁰ ESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In: Sbíрка zákonů, Česká republika. 2005, částka 133, s. 7086-7101.

3.2 Kyber-ikana

V případech, kdy dochází ke kyber-ikani, to rodiče ufl tolik nemohou ovlivnit. Mli by ale naučit dítě bezpečnému chování na internetu. A hlavně dítě vést k tomu, aby nemlo strach se rodičem svít s problémem, který nemfle samo vyé-it.

Každý rodič by se měl zamyslet nad tím, kolik hodin denně jeho dítě tráví v zajetí informačních technologií, s kým si dítě pí-e a komunikuje, jaké informace o sobě a své rodině dává k dispozici a jestli se dítě někdy se-lo s osobou, kterou zná jen z virtuální reality. Je důležité vědět, fle internet je pro děti lákadlo plné her, hudby aj. Později zde děti navazují virtuální přátelství i hledají různé kamarády. V tina z nich si plně neuvdomuje rizika, která tato přátelství mohou přinést. I mnohá rodiče m p i jde bezpečně j-í, když jejich dítě sedí doma, neff aby pobíhalo někde venku, kde se mu může něco stát. Tato myšlenka je však mylná, ale to bohužel zjistí, afl ve chvíli, kdy nastává problém⁵¹.

Děti jsou ve virtuálním světě mnohem méně opatrné neff ve skutečnosti. Svým nově získaným přátelstvím ve virtuálním světě často sdílují informace, které by normálně nesdílily. Tento nový přítel však může být úplně někým jiným, neff za koho se vydává. Dítě se stává obětí a může být vystavováno ve veřejném ponífování zveřejněním svých intimních a choulostivých údajů a dat. Dítě může být vydíráno, poté i zneuflito a znásilněno. Útočník může proniknout afl na sociální účet dítěte, kde může zcizit fotografie i videa, nebo se může za oběť vydávat. V rámci prevence je důležité prohlubovat dialog mezi dětmi a rodiči, dětmi a pedagogy, protože je důležité, aby dítě mělo odvahu se s problémem svít. Poté je jifl možné daný problém é-it. Rodiče i pedagogové by měli s dětmi mluvit o tom, co kyber-ikana je a použít je o tom, aby se nestaly oběťmi nebo třeba nevdomky i agresory. Je třeba dítěti učit empatii a sebeúctu, které budou potěbovat jak ve virtuálním světě, tak i v tom reálném⁵².

Některé zásady bezpečného používání a chování se na internetu:⁵³

- používej techniku, které rozumíš a nesnaž se zbytečně jen zkoušet, zda se ti něco podaří,
- neotevírej soubory, které neznáš nebo které ti přišly v nevyfládané mailové poště,
- nedvěruj v em informacím, které na internetu naleznáš – o nejsou vfldy pravdivé,

⁵¹ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha. 2014, s. 8-9.

⁵² BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha. 2014, s. 11-15.

⁵³ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha. 2014, s. 38-39.

- ne-í informace, které nejsou pravdivé a jejich pravdivost nemá– dostate n ov enou,
- udržuj svá hesla v tajnosti a nikdy je nikomu nesd luj,
- ve virtuálním sv ete komunikuj jen s tím, s kým chce–sám a neodpovídej nikomu koho nezná–,
- neboj se ukon it nevhodnou komunikací,
- nikdy nikomu nesd luj osobní informace (jméno, bydli-t , -kolu, datum narození, hesla aj.),
- nikdy nepošlej své intimní fotografie nebo videa,
- nepoužívej webovou kameru s neznámou osobou.

P í e-ení kyber-ikany je nejd leflit j-í se n komu sv it, aby bylo možné vzniklý problém e-it. Kdyfl se o tom nikdo nedoví, není co e-it.

3.3 Netolismus

V dne-ní dob je práce s internetem a ostatními informa ními technologiemi nezbytnou sou ástí kařdodenních řivot na-ich i na-ich d tí. Rodi e tém kařdého dít te, které nav-t vuje základní, i jinou -kolu mají pot ebné informace na internetových stránkách -koly. P ístupy k hodnocení řák nebo i omlouvání absence probíhá prost ednictvím virtuálního sv ta. ada zájmových kroufk , které dít chce nav-t vovat nebo ufl nav-t vuje má také své internetové stránky nebo minimáln vytvo ený sv j vlastní facebookový profil, kde je možné nalézt v-echny pot ebné a aktuální informace. Takře rodi nebo samo dít je nuceno používat informa ní technologie, aby mohly být získány základní informace, které není možné získat jiným zp sobem.

Jak je jifl vý-e uvedeno, klí ovou roli v oblasti prevence, zde hrají v první ad rodi e. Stejn jako u í své d tí základním pravidl m sociálních a hygienických dovedností, m li by je nau it i základním zásadám bezpe ného pohybu ve virtuálním prostoru. Sami rodi e by m li jít p íkladem. S dít tem by si m li domluvit ur itá pravidla, ta dodřřovat a vyřřadovat jejich dodřřování i ze strany dít te. M ly by být nastaveny pevné hranice. Rodi e by m li kontrolovat dobu, kterou jejich dít tráví na po íta í, tabletu í mobilu. M li by dít ti nabízet jiné alternativní trávení volného asu. Jifl od útlého v ku nedávat dít ti tablet jen tak pro zabavení. Nau it dít , ře není možné trávit ve-kerý volný as s po íta em. Rodi e by se m li nau it se svými d tmi mluvit o

tom, co na počítači dělají a proč je to tak baví. Měli by jim také říci, k čemu počítač užívají oni. Společně hledat na internetu, jak trávit čas bez něj. Teba tipy na výlet, a uflpky, autem nebo na kole. Sami rodiče by neměli být připojeni v jednom kuse, nebo je-t v horším případě, brát si počítač i tablet do postele⁵⁴.

Dalším initelem v oblasti prevence může být škola. Kromě rodičů by měli i učitelé mluvit s žáky o závislosti na výpočetní technice. Diskutovat s dětmi o těchto rizicích a hledat společná východiska a možnosti, jak smysluplně a zábavně vyplnit čas, který nestráví ve společnosti počítače, tabletu, či mobilu.

Problémem může být ale i to, že se děti ufl prostě neumí zabavit samy. V tomto případě je to tflká cesta, učit je trávit čas bez informačních technologií. Pro ně je jednodušší bavit se s přáteli ve virtuálním světě než přímotvářivě. Ufl nemají ani snahu se o to pokusit. Proto se zde dostáváme opět k roli rodičů, kteří by toto neřádné chování měli regulovat hned v začátcích.

3.4 Třikana

Třikana je jedním z problémů se kterými se lze setkat ve školním kolektivu. Již vzniklá třikana se špatně odstraňuje a v postižené třídě zůstává pachůho kosti a narušené vzájemné vazby mezi spolužáky.

I v tomto případě jsou na prvním místě rodiče a jejich zodpovědná výchova. Rodiče by se měli snažit vychovávat sebev domé dítě, které umí řešit vzniklé konflikty. Je však také důležité dítě naučit vcítit se do pocitů ostatních lidí, aby dokázalo pouflit empatií k zhodnocení situace. Dítě by mělo již v mateřské škole v dít, co je špatné a co ne. Samozřejmě, že dítě, v takovém věku je-t nedokáže pochopit vě, ale ví, že fyzické ublífování je špatné. Chování dítěte tak odráží chování jejich rodičů, takže již od útlého věku může být patrné, jakým směrem se výchova dítěte ubírá.

Pokud již k třikaně dojde, měli by si učitelé všimnout varovných znaků, které jsou uvedeny v kapitole 2.5. Bohužel se však často stává, že na třikanu upozorní až rodiče dotčeného žáka. Záležet bude také na tom, jak dlouho třikana trvá, jak je etná a závažná a jaký je postoj oběti a agresorů. Do vyšetřování třikany by se měli poučt pouze zkušený pedagog nebo v závažných případech může být přizván odborník. Při vyšetřování třikany je nejdříve chránit oběť a případné svdky. Dále je zjistit, kdo je obětí,

⁵⁴ BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečně na internetu*. Praha. 2014, s. 34-38.

kdo je agresor pop ípad agresor i, kdo je aktivním ú astník, kdo je iniciátor a co se kdy a kde konkrétn stalo ⁵⁵.

Strategické kroky p i vy-et ování -ikany: ⁵⁶

1. Rozhovor s informátory a ob mi.
2. Nalezení vhodných sv dk .
3. Individuální p ípadn konfronta ní rozhovory se sv dky (nikdy nekonfrontovat ob a agresora a sv dka s agresorem).
4. Zajistit ochranu ob tem.
5. Rozhovor s agresory p ípadn konfrontace mezi nimi.

B hem rozhovor je t eba si d lat poznámky, které mohou být pozd ji velmi d ležit. T kola by k zamezení vzniku -ikany m la mít svá vlastní pravidla. Mohlo by sem nap íklad pat it:

- dozory o p estávkách,
- schránky d v ry,
- v rámci moflností sledovat chování flák i mimo -kolu.

P i dozorech b hem p estávek by m l dohlífející u itel kontrolovat i t ídy a záchody v etn kabinek. Ve -kole by m ly být umíst ny schránky d v ry a to na takových místech, kde nebudou v-em okamžit na o ích, ale zárove v-em dostupné nap íklad v -atnách. Na nich by m lo být napsáno, kdy se schránka vybírá a tuto dobu dodrřovat. U itelé se s fláky potkávají i mimo -kolu nap íklad v obchodech. I tam se mohou v-imnout chování i mluvy svých flák .

Ale i p es v-echna moflná opat ení m fle k -ikan docházet. Tam ufl zbývá jediné e-ení, aby si to ob nebo sv dek nenechali pro sebe!

3.5 Tabák

Kou ení je stále v mód , i kdyfl stále ast ji lidé kou it p estávají. Otázkou z stává, jestli za p estáním kou it stojí zdrařování tabákových výrobk , nebo ne. V prevenci kou ení je nutný komplexní p ístup celé spole nosti. Pozitivní je zákaz reklamy na tabákové výrobky, zákaz kou ení na ur itých místech. I v tomto p ípad je

⁵⁵ *Metodické východisko pro vy-et ování pokro ilé -ikany* [online], [cit. 2015-12-15]. Dostupné také z [www: http://www.sikana.org/](http://www.sikana.org/)

⁵⁶ *Poplachový plán u výbuchu brutální -ikany (3)* [online], [cit. 2015-12-15]. Dostupné také z [www: http://www.sikana.org/](http://www.sikana.org/)

dle dítěte, aby měl dítěti příkladem jeho rodiče, sourozenci i prarodiče. Dle dítěte roli i zde hraje matka a vrstevníci. Ve škole by si mohli děti povídat s vyučujícími o rizicích a následcích kouření tabáku. I zde by bylo na místě promítat dětem (přímo nebo jejich rodičům) tematická videa. Pro dívky by mohla být odstraněna z hlediska, jako negativní úroveň znečištění tabáku. S mladými dětmi by se mohly hledat výhody a nevýhody kouření, aby samy viděly, že těch negativ bude zcela určitě víc.

Stejně jako u požívání alkoholu tabákový zákon⁵⁷ zakazuje prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let. To však nezabraňuje těm mladším, aby si tabák nezajistily jinak. Strážníci a policisté PR pak nemohou dětem kouření přímo zakázat, pouze mohou učinit nezbytné kroky ke zjištění, kde děti k tabákovým výrobkům přicházejí. Další možnou prevencí by mohly být varující nápisy na krabičkách, ale ty v současné době moc alarmující nejsou. Kdyby však byly doplněny i názornými obrázky, mohly by být daleko odpudlivější pro všechny děti.

Souhrnem lze říci, že hlavní úlohu v prevenci kouření tabáku hrají opět rodiče a nejbližší osoby v prostředí dítěte.

3.6 Zákoláctví

Prevence zákoláctví není jednoduchou záležitostí. Jak je již v kapitole 2.7 uvedeno, může se jednat o pravé zákoláctví nebo mimo jiné zákoláctví s v domím rodiči. Pokud se jedná o zákoláctví s v domím rodiči je to takticky dokazatelné a postihnutelné zákoláctví.

Základním postupem k zabránění vzniku zákoláctví by mohlo být:⁵⁸

- motivace dítěte k návratu do školy, poskytnout mu pomoc a oporu,
- snažit se zvyšovat u dítěte odolnost vůči záškoláctví,
- učinit dítěte zásadám správného chování v etn asertivních reakcích,
- dodržovat výchovné postupy v rodině a udržovat v ní stabilní atmosféru,
- věnovat si varovných signálů, které mohou zákoláctví předcházet,
- včas se obrátit na odborníky, jak pomoci, pokud se dítěte školy bojí a zvolit adekvátní postupy.

⁵⁷ ESKO. Zákon . 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In: Sbírka zákonů, Česká republika. 2005, částka 133, s. 7086-7101.

⁵⁸ *Prevence a řešení zákoláctví*. [online], [cit. 2015-11-25]. Dostupné z WWW: skolspec.cz/soubor/reseni---zaskolactvi/reseni---zaskolactvi.pdf.

Jak *e-it* zákoláctví: ⁵⁹

- dle sledné sledování absence a následný postup dle kolního řádu,
- dle j-í odhalení zákoláctví je pro dítě lepší, u rizikových dětí je dobrá spolupráce s rodiči,
- snažit se vysledovat opakující se omluvenky (určit dny, hodiny, podmínky),
- snažit se vytvořit podmínky, aby se zákoláctví neopakovalo,
- je-li ve škole zákoláctví ve větší míře, je lépe spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou,
- všímat si kolektivu třídy, jakou zde má zákolák roli,
- nevracet se k vyšetřeným případům,
- domluvit se s rodiči na úzkém kontaktu, aby bylo možné další zákoláctví co nejdříve odhalit.

Měla by měla mít připravené kroky, jak vás zareagovat při podezření na zákoláctví. Sledovat souvislosti absencí, dny, hodiny, ale také třeba absenci na kolika fláky souvislostí. Při sledování těchto souvislostí pomáhá elektronicky zpracovávaná docházka. Jedním z nejúčinnějších způsobů, jak se s kolečkem bojovat, je informování rodiče o nepříjemnosti fláky hned první den, kdy flák bez předchozího upozornění chybí. Během dne by měl vyučující kontrolovat na začátku každé hodiny fláky. A tím zjistit, zda některé z nich neodešlo během dne. Mezi pozitivními způsoby prevence zákoláctví může být zlepšení prostředí ve škole (jistota, pořádek a příjemné a pohodlné zázemí). Při problémech s ním je třeba slabší flákům pomáhat. Pokud je to možné nabídnout flákům alternativní pracovní prostředí (speciálně vybavené třídy, možnost učit se venku). Další pozitivním krokem by mohla být motivace pravidelné docházky (písemná pochvala či vstupenky na nějakou kulturní nebo sportovní akci)⁶⁰.

Stejně jako u ostatních sociopatologických jevů záleží prevence hlavně na rodičích a jejich přístupu k výchovným diletům.

3.7 Zneužívání konopí

Konopí, pro které se spíše vžil název marihuana, je v České republice zakázané. V nedávné době byla však pro lékařské účely legalizována. Prevence zneužívání

⁵⁹ *Prevence a řešení zákoláctví*. [online], [cit. 2015-11-25]. Dostupné z WWW: skolspec.cz/soubor/reseni---zaskolactvi/reseni---zaskolactvi.pdf.

⁶⁰ KYRIACOU, Chris. *Řešení výchovných problémů ve škole*. Praha. 2005, s. 37-42.

marihuany je t fklá v c, protofle marihuana je v sou asné dob eskou spole ností vcelku tolerována.

V rámci prevence by bylo správné d tem vysv tlit výhody a nevýhody, rizika a následky v–ech zp sob uflívání marihuany. V tomto p ípad by hlavní roli m la sehrávat –kola, protofle mnoho rodi asto neví, jaké následky m fle mít uflívání marihuany. Mohly by probíhat besedy, kde by bylo d tem vysv tleno, fle marihuana nemusí být jen odrazovým m stkem a startovací arou pro drogovou závislost (pozd j–í p echod na tvrd–í drogy), ale i v podob mastí a jiných prost edk , pomocníkem pro zlep–ení zdraví lidí, kte í to pot ebují a asto i vyfladují.

V rodin , kde rodi e nemusí mít afl tak velký p ehled o ú incích marihuany, je t flko d tem vysv tlovat, fle marihuana je –patná, kdyfl d de ek s babi kou uflívají masti na klouby, které marihuanu obsahují.

Na konci je možno konstatovat, fle v prevenci zneuflívání marihuany by se hlavní ástí m la podílet –kola (má více možností), ale ani rodi e by nad tím nem li mávnout rukou. M li by mít na pam ti, fle z uflívání marihuany m fle dít lehce sklouznout k uflívání tvrdých drog.

4 Srovnání prevence sociopatologických jevů v příbramském regionu

Tato kapitola je věnována srovnání prevence sociopatologických jevů v příbramském regionu. Přímo se bude jednat o devítileté základní školy v Bohutíně, Milíně a Obecnici. Dále byly osloveny školy ve městě Příbram a to 5. ZŠ, 7. ZŠ a Waldorfská ZŠ.

Tyto školy byly vybrány podle svého zeměpisného rozložení a Waldorfská škola byla zvolena jako ukázkový model alternativního školství.

4.1 Charakteristika příbramského regionu

Příbramský region se nachází v jihozápadní části Středočeského kraje a na jihu sousedí s krajem Jihočeským, na západě s krajem Plzeňským. Severní hranice je tvořena Berounskem a Benešovskem. Okres Příbram se dělí na tři správní obvody Příbram, Sedlčany a Dobruška. Tato práce se zamůže pouze na Příbram, na Sedlčansko a Dobrušku nebude brán ohled⁶¹.

V okrese Příbram je Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vedeno 54 základních škol, které jsou umístěny dle potřeby obyvatel rovnoměrně po celém příbramském okrese⁶².

Ve městě Příbram je 8 základních škol, celkově s kapacitou 4 663 dětí. Do Příbrami do základních škol dojíždí i mnoho dětí z okolních obcí, ve kterých nejsou zřízeny základní školy. Dále jsou to děti, jejichž rodiče v Příbrami pracují a více jim vyhovuje vozit děti do školy ve městě.

V Příbrami také funguje od roku 2009 bezplatný školní autobus. Je určený především pro děti prvního stupně základních škol, které sváží každý školní den. Každé ráno startují dva autobusy, každý z opačné strany města. Trasy obou autobusů jsou, kromě směru, totožné a trasa a zastávky jsou stanoveny ve spolupráci s jednotlivými školami ve městě. Denně autobusy přepraví 60-70 dětí. Školní autobusy jsou financovány z rozpočtu města Příbram. Na každé cestě školním autobusem asistuje ve voze strážník Městské policie, který dohlíží na bezpečnost dětí, ale také občas musí děti

⁶¹ *Charakteristika okresu Příbram*. [online], [cit. 2016-02-01]. Dostupné také z [www: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram](https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram).

⁶² *Rejstřík škol a školských zařízení*. [online], [cit. 2016-02-02]. Dostupné také z [www: http://rejskol.msmt.cz/](http://rejskol.msmt.cz/).

usm r ovat p i nevhodném chování. Odpoledne jífl autobus nejzdí z d vodu rozdílného konce vyu ování⁶³.

4.2 Charakteristika –kol vybraných pro vlastní –et ení

Pro vlastní –et ení prevence sociopatologických jev na základních –kolách v p íbramském regionu byly vybrány t i základní –koly mimo m sto P íbram a t i základní –koly p ímo v P íbrami, z nichfl je jedna alternativní (Waldorfská –kola). Mimo P íbram byly vybrány základní devítileté –koly v Bohutín , Milín a Obecnici. Byly vybrány z d vodu svého umíst ní. V–echny tyto t i –koly jsou v dosahové vzdálenosti do 15-ti minut jízdy od m sta P íbram. Z t chto obcí chodí n které d ti do místní –koly a n které dojífld jí i jsou dováfleny rodi i do základních –kol v P íbrami. V P íbrami byly základní –koly vybrány díky své velikosti a kapacit . Alternativní Waldorfská –kola byla vybrána pro zajímavost, zda se odli–uje pouze pojetím výuky nebo i prevencí nefláducích sociopatologických jev . Nífl jsou vybrané –koly charakterizovány, informace byly získány z webových stránek –kol.

- **Základní –kola Bohutín**⁶⁴

Základní –kola Bohutín je –kola s prvním a druhým stupn m. Jejím z izovatelem je Obecní ú ad v Bohutín . Kapacita –koly je 225 flák . V sou asné dob nav–t vuje –kolu p íblífln 180 flák . Ke –kole pat í i –kolní jídelna s kapacitou 150 jídel. Třkolní jídelna je vzdálena od –koly cca 250 m. Třkola má je–t –kolní druflinu s kapacitou 90 flák a –kolní klub s neomezenou kapacitou. Do Bohutína dojífld jí d ti ze spádových obcí Vysoká u P íbram , Láz, T ebsko, Narysov, Mod ovice, ale také z Roflmitálu pod T em–ínem a P íbrami.

Třkolní druflina zaji–uje výchovu mimo vyu ování. Druflina je provozována krátce p ed ranním vyu ováním, ale hlavn odpoledn po vyu ování. Hlavním jejím úkolem je zabezpe ení zájmové, odpo inkové a rekrea ní innosti. D leflitá je zde i p íprava na vyu ování, která probíhá formou didaktických her. Rodi e d tí nav–t vujících –kolní druflinu poskytují –kole finan ní p ísp vek ve vý–i od 50,- K do 100,- K za m síc (záleflí na etnosti docházky dít e). Ve –kolní druflin je d tem vytvá eno klidné prost edí, ve kterém je rozvíjena jejich tvo ivost, jsou vedeny

⁶³ Třkolní autobus oslaví 5 let. [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné také z www: <http://www.pribramzije.cz/skolni-autobus-oslavi-5-let/> .

⁶⁴ ZTM BOHUTÍN, OKRES P ÍBRAM. [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné také z www: <http://www.zsbohutin.cz/> .

k otevřené komunikaci a schopnosti naslouchat kolektivu. Děti jsou vedeny k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem. Děti jsou učený odpovědnosti za svou osobu, své zdraví a také se učí správným stravovacím návykům, dodržování osobní hygieny a posilování tělesné zdatnosti. V družině je též rozvíjena detská zájmová činnost. Hlavní mladší děti vyvíjejí své tvořivosti v pracovní-technické a výtvarné výchově. Starší děti se rády zapojují do sportovní činnosti a informatiky. Věchny děti jsou vedeny ke kladnému vztahu k přírodě. Je u nich rozvíjena paměť, pozornost, slovní zásoba, posteh nebo jemná motorika. Zábavnou formou se procvičuje matematika, český jazyk, přírodověda a velmi oblíbené logické hry. Těkolní zahrada je plně využívána věmi dětmi –koly a to v létě i v zimě. Mírové a pohybové hry, stolní tenis jsou u dětí také velmi oblíbené. Mladší děti zde vyvíjejí pískoviště.

Těkolní klub navazuje na vzdělávací činnost –koly. Klub je provozován každý –kolní den cca 3 hodiny po obědě. Stejně jako družina je i klub částečně financován rodiči. I zde jsou děti dále vzdělávány v osobnostním rozvoji, vztahem k ostatním, osobní samostatnosti, smysluplném využívání volného času a toleranci k ostatním.

Činnosti jsou zde založeny na formě hry, přinájející dětem nové informace, znalosti, dovednosti a zážitky. Klub umožňuje psaní domácích úkolů, hraní logických a didaktických her, opakování učiva, četbu nebo vypracování projektu na počítači. Těkola v Bohutíně též provozuje pro děti různé kroužky například aerobik, počítač, sportovní hry, matematicko-chemický, anglický, literární, deskové hry nebo také nezvykle v oblasti.

Těkola v Bohutíně se také zapojuje do některých projektů. V rámci projektu Zdravá –kola vytvořila –kola vzdělávací program Těkola porozumění a bezpečí, kde usiluje o porozumění mezi učitelem a žáky i o porozumění mezi žáky navzájem. Cílem je, aby vyučování probíhalo bez stresu, a aby bylo vytvořené bezpečné prostředí pro žáky, jak z hlediska úrazové prevence, tak vztahování zdravého životního stylu. Mezi další projekty, do kterých je –kola zapojena je projekt Rodiče vítání, kdy učitelé spolupracují s rodiči a vylepšují společnou komunikaci k prospěchu dětí. Těkola je dále zapojena do projektů: Ovoce do škol, Těkolní mléko, Eko–kola, Recyklohraní aj.

- **Základní –kola Milín** ⁶⁵

Základní –kola Milín je s prvním i druhým stupněm. Zřizovatelem je obec Milín. Kapacita –koly je 365 žáků. V současné době navštěvuje –kolu přibližně 220 žáků. Ke –kole patří i jídelna s kapacitou 400 jídel. Těkola má ještě –kolní družinu s kapacitou 75

⁶⁵ Základní –kola Milín. [online], [cit. 2016-02-04]. Dostupné také z www: <http://www.zsmilin.org/>.

d tí a –kolní klub s neomezenou kapacitou. Milínskou –kolu nav–t vují místní d tí a d tí dojífd jíci ze –iroké spádové oblasti, která íní p es 20 vesnic a osad. Ve –kole je uflíván –kolní vzd l ávací program ó Tškola je ná–kamarád.

Tškolní druflina zabezpe uje zejména d tí 1. stupn ráno p ed vyu ováním a odpoledne po n m. Za –kolní druflinu jsou vybírány poplatky. Tškolní klub je ur en p edev–ím pro fláky 2. stupn . fláci zde mohou pod dohledem trávit as p ed vyu ováním, o poledních p estávkách i odpoledne po vyu ování. Pod –kolní klub spadá i ínnosti zájmových kroufk . D tem jsou k dispozici tyto krouflky: výtvarný, skupinové bubnování, Rosni ka, chemický kroufek a je p ípravován i kroufek sebeobraný. Ve –kole vychází i –kolní asopis šF eli kaõ, který vychází 4x do roka a informuje o aktuální d ní ve –kole. Ve –kole funguje i –kolní parlament. Jsou zde zastoupení fláci od tvrtých t íd, z kafdé t ídy 2. Tškola v Milín je zapojena do projektu Eko–kola. Jedná se o dlouhodobý projekt Sdružení Tereza zam ený na environmentální výchovu. V roce 2005 byl –kole ud len titul Eko–kola roku 2005. V roce 2006 získala mezinárodní titul Eko–kola, který v roce 2008 a 2011 úsp –n obhájila. Mezi dal–í projekty se adí Ovoce do –kol, Tškolní mléko nebo Hnutí na vlastních nohou ó Stonofka (dobrovolná humanitární a mírová organizace, v nífl d tí pomáhají jiným d tem). Ve –kole jsou organizovány r zné sout fle, do kterých se dálkov zapojují i ostatní –koly. Tškola má k dispozici téfl zrekonstruovanou cvi nou kuchy ku a dílny. D tí téfl mají k dispozici velkou –kolní zahradu, kde se téfl nacházejí sklenky s cizokrajnými rostlinami. Dále je na pozemku –koly i velká zrekonstruovaná t locví na s horolezeckou st nou.

- **Masarykova základní –kola Obecnice**⁶⁶

Masarykova základní –koly v Obecnici je –kola s devíti postupnými ro níky. Z izovatelem –koly je obec Obecnice. Kapacita –koly je 250 flák . V sou asné dob nav–t vuje –kolu p íblífln 180 flák . Ke –kole pat í i odlou ená jídelna s kapacitou 300 jídel, která je vzdálena cca 50 metr od –koly. Sou ástí –koly je i –kolní druflina s kapacitou 100 flák . Do Obecnice dojífd jí d tí i z Drahlína, Lhoty u P íbram , Sádku, Podlesí, Dominikálních Pasek, Ose e, Kardavce, Orlova a P íbrami. Vzhledem k tomu, fle –kola má spí–e rodinný charakter a v–ichni se navzájem znají, nejsou podstatné problémy s chováním u rizikových skupin flák . Tškola se nachází v obci, která je na hranici CHKO Brdy. Tuto výhodu –kola vyuffívá v rámci pedagogického

⁶⁶ *Masarykova základní –kola Obecnice*. [online], [cit. 2016-02-05]. Dostupné také z www: <http://skoly.pb.cz/ZSObe/> .

p sobení. U itelé vyuffívají mořnost výuky, zejména v oblasti environmentální výchovy, p ímo v p írodním prost edí.

řící druhého ař devátého ro níku jsou vyu ováni v hlavní budov ěkoly. První t ída je umíst ěna v budov Mate ské ěkoly a ěkolní jídelny, kde jsou dostate né prostory i vhodné hygienické podmínky. Odlou ením první t ídy je dosařeno postupného a nenásilného p ivykání na ěkolu. V hlavní budov se nachází t ěř keramická dílna, multifunk ní t ída s interaktivní tabulí. V budov ěkoly se nachází i t locvi na, která je vyuffívána mimojiné i pro mimo ěkolní innost řák . Ke ěkole pat í i venkovní h í-t , které chce ěkola ve spolupřáci s OÚ Obecnice roz-ř it a dovybavit a nabídnout tak řák m ěřoké spektrum sportovních aktivit.

řkolní družina funguje ráno p ed vyu ováním a odpoledne od ob da ař do odpoledne. Ve ěkolní družin ěngují zájmové krouřky keramika a va ení. řkolní družina je bezplatná, ur ená hlavn ě pro mlad-ř řáky. Ve ěkole je z řzena d řská rada, kdy kařdā t ída od 4. t ídy do 9. t ídy má zvolené své 2 zástupce, kte ř t ídu zastupují p i jednání s editelem ěkoly. Na t chto jednáních mají zástupci mořnost vznést své nám ty a p ípomínky k ve ěkerému d ní ve ěkole. řkola je zapojena t ěř do n kolika projekt : EU peníze základním ěkolám, Cestou p írodov dných a technických obor nap í St edo eským krajem, Ovoce do ěkol, Adopce afrických d řtí, Studentské minipodniky a jiné. řkola t ěř získala n kolik certifikát : Zlatý certifikát za rozsāhlou p ě i v novanou hodnocení výsledk vlastní výchovné vzd lāvací innosti, Certifikát Recyklohraní a Certifikát Aktivní ěkola.

- **Základní ěkola 28. řjna P íbram**⁶⁷

Základní ěkola 28. řjna v P íbrami je devítiletā základní ěkola. Z řizovatelem ěkoly je m sto P íbram. Kapacita ěkoly je 800 řák . V sou asné dob nav-t vuje ěkolu p íblifln 650 řák . Ke ěkole pat í ěkolní jídelna s kapacitou 750 řidel a ěkolní družina s kapacitou 270 řák . Ve ěkole je mořnost nav-t vovat t ídy se zam ením na výuku hudební a výtvarné výchovy a t ídy se v-eobecným zam ením. T ídy se zam ením na hudební výchovu mají t řhodinovou řdenní dotaci, která zahrnuje p veckou a pohybovou výchovu, hru na zobcovou flětnu a d řské Orřfovy nástroje. D řti rozvřjí své nadání v p veckých souborech a ěkolním orchestru. B ěhem roku (cca 2x) po řadají koncerty, nebo vystupují na ř zných p ehlřdkách ř koncertech v P íbrami nebo i jinde. Ve t řdách se zam ením na výtvarnou výchovu se řáci u ř rozvřjet své vlastní vnímání

⁶⁷ *Základní ěkola 28. řjna, P íbram*. [online], [cit. 2016-02-06]. Dostupné také z www: <http://5zs-pb.cz/> .

světla, estetické citlivosti a fantazii. Během hodin zlepšují své dovednosti a znalosti ve všech oblastech výtvarného umění – kresba, malba, grafika, plastika a prostorová malba. Děti se učí pracovat různými výtvarnými technikami. Výuka probíhá ve dvou výtvarných pracovnách a keramické dílně. Výtvarná výchova má časovou dotaci 12 vyučovací hodiny týdně. Žáci všeobecného zaměření se vyučují od 1. ročníku 1 hodinu týdně, od 3. ročníku 2 hodiny týdně dramatické výchovně. Při tomto předmětu se žáci rozvíjí po stránce osobnostní, ale také rozšiřují jejich literární znalosti. Vede je k vzájemnému poznávání, rozvoji obrazotvornosti, tvořivosti a fantazie prostřednictvím hudby, pohybu a výtvarných aktivit.

Školní družina je v provozu od ranních hodin, až do pozdního odpoledne. Děti v družině mají zájmové vzdělávání, odpočinek a rekreaci. Družina je zde zpoplatněna. Mezi projekty – koly se řadí Studentské minipodniky, čemesla flíjí, Cestou přírodovědných a technických oborů napříč Středočeským krajem.

• 7. základní škola Příbram⁶⁸

Základní škola ve Školní ulici je devítiletá škola. Jejím zřizovatelem je město Příbram. Kapacita školy je 1 000 žáků, školní družina 450 žáků a kapacita školní jídelny je 1 250 jídel. 7. základní škola je tedy největší školou v Příbrami. V současné době škole navštěvuje 740 dětí.

Školní družina má 8 oddělení umístěných v hlavní budově. Oddělení jsou v kové směně od 1. třídy do 5. třídy. Všechna oddělení jsou vybavena hračkami, hrami, sportovním náčiním, pomůckami pro zájmové činnosti. Pro odpočinek a relaxaci děti jsou k dispozici i rozkládací matrace. Družina má také vyfoukací ložnici, počítačovou učebnu, kuchyňku, společenskou místnost, knihovnu, školní zahradu a záfitekový areál. Ve škole funguje žákovský parlament, ve kterém má každá třída (od 4. třídy) svého zástupce. Škola také vydává své noviny cca 3x do roka. Jako jedna z mála základních škol neučí děti psaní klasickým psacím písmem, ale děti se zde učí psát písmem Comenia Script. Mezi školní projekty patří Ovoce do škol, Školní mléko, Recyklohraní, TAKTIK, Ptáci a lidé, Program Super-Nature (výuka angličtiny záfitekovou formou) a jiné.

⁶⁸ Základní škola Příbram VIII. [online], [cit. 2016-02-07]. Dostupné také z www: <http://7zs.pb.cz/> .

- **Waldorfská základní škola**⁶⁹

Waldorfská škola jako jedna z alternativních škol zahájila v Příbrami svou činnost 1. 9. 1991. Zřizovatelem školy je město Příbram. Kapacita školy je 225 žáků. V současné době navštěvuje školu přibližně 180 žáků. Školní družina má kapacitu 35 žáků a školní klub 15 žáků. V současné době je jejich kapacita plně využita. Školní jídelna má kapacitu 300 jídel. Do školy chodí příbramské děti, ale také děti z okolí. Záleží to na rodičích, zda preferují jiný směr vzdělávání, nebo je styl léty zabíhání. Škola se nezaměřuje pouze na výkon a memorování informací, ale také na rozvoj mezilidských vztahů, umění i duchovního, uceleného pohledu na svět. Ve škole se zaměřuje pozornost na integraci žáků se specifickými poruchami učení a chování. Tyto děti spolupracují společně s rodiči se speciálním psychologem a školní psychologkou. Na základní škole zde navazuje i střední stupeň školy, kde mohou pokračovat ve studiu místní školy, ale i školy z jiných škol regionu. Škola má celkem 13 učeben (7 z nich odborně vybavených), knihovnu, tělocvičnu, školní družinu, školní jídelnu. Škola má příměstský a první patro bezbariérové, je umístěna v zahradě s parkovou úpravou a travnatou plochou sloužící jako hřiště. Zde je umístěno i hřiště na kopanou.

Školní družina zabezpečuje děti mimo vyučování. Družina je především určená pro děti k zabezpečení jejich zájmové činnosti, odpočinku a rekreaci. Středání práce a odpočinku pomáhá k odstranění únavy z předchozí činnosti. Děti se učí smysluplné zábavy, pomáhá uspokojovat jejich sociální a jiné zájmy. Součástí družiny je i klub, kde si mohou děti vybírat z rukodělné činnosti, hudby a malování. Ve škole funguje také mnoho zájmových kroužků například ruční práce, kreslení forem, rukodělný kroužek, keramika, šikovné ručníky, výuka dechových a hudebních nástrojů. Mezi další lze zařadit loutkoherecký, přírodovědný, výtvarný, dětský pěvecký sbor, skauti, vaření, ezbáství. Jako vedoucí zde pracují učitelé, rodiče, ale i prarodiče. Škola je také zapojena do několika projektů vlastních i celorepublikových a mezinárodních. Mimo jiné se do nich řadí Zvyky a tradice v Evropě jako vzdělávací koncept v předškolním a školním vzdělávání, Recyklujte, Ovoce do škol.

4.3 Charakteristika vlastního učení

Vlastní výzkumné učení probíhalo ve dvou fázích, jednak na základě analýzy webových stránek vybraných základních škol s cílem zjistit, jakým způsobem jsou

⁶⁹ Waldorfská škola Příbram. [online], [cit. 2016-02-07]. Dostupné také z [www: http://waldorf.pb.cz/zakladni-skola/novinky](http://waldorf.pb.cz/zakladni-skola/novinky).

prezentovány aktivity vedoucí k prevenci sociopatologických jevů v těchto kolech, jednak technikou řízeného rozhovoru se kolními metodiky prevence sociopatologických jevů.

Otázky pro rozhovor (viz Příloha) byly zformulovány během zpracování teoretické části. Vznikaly postupně s přihlédnutím na obsah práce a konzultacemi s vedoucí bakalářské práce. Otázky, které byly vybrány, byly i postupně navrhovány. Osobní návštěva proběhla vždy v předem domluveném termínu. Na kolech byli kontaktováni metodici prevence, které každé kolo musí mít. V Bohutíně v současnosti pracuje jako metodik prevence paní Mgr. Blanka Krýdlová, která je součástí týmu uitelkou 9. třídy. V Milíně je nyní zaměstnána jako metodik prevence paní Mgr. Monika Levíková, třídní uitelka 8. třídy. V Obecnici v současnosti pracuje jako metodik prevence paní Mgr. Jana Pokorná, třídní uitelka první třídy. Na 5. ZŠ v Příbrami pracují 2 metodici prevence, pro každé stupeň jeden. Pro první stupeň je to paní Mgr. Pavlína Nepoflítková, třídní uitelka 5. B, a pro druhý stupeň je to paní Mgr. Martina Vršová, třídní uitelka 4.A. Na 7. ZŠ pracuje jako metodik prevence paní Mgr. Dana Vondráková, třídní uitelka 8.B. Ve Waldorfské ZŠ pracuje jako metodik prevence paní Zuzana Angelová, v současnosti bez třídnictví.

Během návštěv byli někteří metodici sdílnější, někteří méně. Při osobních návštěvách bylo metodikům sděleno, že budou v budoucnu znovu kontaktováni z důvodu rozhovoru. Jako příklad perfektní komunikace je možné uvést metodiku prevence z Obecnice, se kterou proběhlo dokonce několik zajímavých konzultací, a byly od ní zapůjčeny některé literární zdroje, které byly v této práci použity.

Poté co byly všechny otázky zkompleťovány, byly prostřednictvím mailové komunikace odeslány metodikům prevence na výše uvedených kolech. Termín na zodpovězení sedmi otázek byl 10 dní. Jediný metodik, který dokázal dodržet tento termín, byl již výše zmíněný metodik z Obecnice. Ostatní metodici byli prostřednictvím internetové komunikace urgováni. Někteří z nich po první urgenci zareagovali a své odpovědi odeslali. Další urgence zbývajícím metodikům probíhala telefonicky. V případě 5. ZŠ, kde jsou dokonce 2 metodici prevence, byla nutná osobní návštěva a osobní urgence odpovědí na otázky. V případě 7. ZŠ byla potřeba opět osobní návštěva koly z důvodu vyjasnění některých odpovědí. Metodika prevence z Bohutína v první odpovědi na mail nezodpověděla ani jednu otázku, ale s odpovědí zaslala Minimální preventivní program (MPP) koly v Bohutíně, s tím, že je zde možné nalézt všechny odpovědi na dané otázky. Podle MPP koly Bohutína, bylo zodpovězeno

pouze jen n které otázky. Ty co z staly nezodpov zené, byly op t zaslány k zodpov zení. Na mail ufl obratem odpov d la, ale odpov di byly strohé a bylo vid t, že otázky byly zodpov zeny v rychlosti s minimální pozorností.

Osobní náv-t vy probíhaly v krátkém áse z dvodu vytíženosti metodik prevence a z dvodu minimálního ásového soub hu volné doby metodik a autora práce. Informace o konzulta ních hodinách v-ech metodik prevence byly erpány z webových stránek. Každá dotazovaná -kola má své webové stránky s r zn obsáhlym zdrojem informací.

4.4 Výsledky -et ení

V této podkapitole budou interpretovány výsledky, které vyplynuly z p edem stanovených sedmi otázek. Odpov di budou srovnány. Také zde bude srovnána informativní obsáhlost webových stránek v-ech dotázaných -kol.

4.4.1 Porovnání webových stránek -kol

- **ZTMBohutín**

Webové stránky ZTMBohutín jsou zajímavé. Na úvodní stránce jsou aktuální informace o sou asném a nedávno minulém d ní ve -kole. Také se tam pro lep-í orientaci nalézá celé rozepsané menu. Dále jsou stránky rozd leny na základní záloflky, jako je: O -kole, Projekty, Dokumentace, Fotogalerie atd. V záloflce *O -kole* jsou základní informace o -kole. Její charakteristika (kapacita -koly, její založení, rekonstrukce, složení flák aj.), historie (založení, významné okamfliky budovy, významní u itelé, roz-í ení -koly aj.), dále jsou zde vypsáni v-ichni zam stnanci -koly a jejich pozice a základní kontakty na -kolu. Dal-í záloflkou jsou *Základní informace*, kde se nalézá organizace -kolního roku (vyu ovací hodiny, rozvrh hodin, krouflky), výchovné poradenství (informace o p íjímacím ízení na st ední -koly, rozhodování krok za krokem), -kolní psychologka (informace o konzulta ních hodinách a informace o tom, co psychologka e-í), prevence rizikového chování (krátké zhodnocení MPP), -kolní druffina a klub (základní informace o nich), poplatky za -kolské sluffby, konzulta ní dny, informace o jídeln . Dal-í záloflkou jsou *Projekty*, které byly zmín ny v minulé kapitole. Dále se tu nachází záloflka *Dokumenty*, která nabízí r zné formulá e a dokumenty ke stažení (-kolní ád, strategie -koly, r zné zprávy, pokyny aj.). Dal-í

záložkou je *Fotogalerie* (fotky z akcí –koly, rekonstrukce, ale také odkaz na Facebook –koly. Poslední záložkou jsou *Volná místa*.

Stránky –koly jsou utvořené především informace, které poskytují, jsou celkem postačující. Zároveň tam ale chybí odkaz na MPP –koly. Na stránkách se nalézají pouze jeho krátké zhodnocení, které ale nebylo pro tuto práci postačující. MPP byl zaslán metodikem prevence paní Mgr. Blankou Krýdlovou při zodpovídání otázek k tématu bakalářské práce.

Na webových stránkách bohatínské –koly nejsou téměř žádné informace o možných sociopatologických jevech. Zhodnocení MPP neposkytuje rodičům nebo jiným uživatelům žádné informace o tom, co –kola v rámci prevence sociopatologických jevů dělají. Samotný MPP z webových stránek není dostupný.

- **ZTMMilín**

Webové stránky ZTMMilín jsou také zajímavé. Na úvodní stránce se nacházejí informace o nedávné době ve –kole. Úvodní rozdělení uvádí informace o Aktualitách, O –kole a Kontakty. Tyto odkazy se objevují i v dalším rozdělení. V záložce *O –kole* se nacházejí informace o umístění –koly, složení fláky nebo historie –koly, dále informace o provozu –koly, dokumentech –koly (včetně MPP), vzdělávací program, konzultace hodiny nebo zájmové kroužky. Zajímavá záložka je *Zprávy z naší –koly*, kde si děti samy natáčí a zpracovávají videa o době ve –kole. Další záložkou je *Čkolní časopis šF eli kaõ*, který byl zmíněn v předcházející kapitole. Mezi další odkazy patří *Čkolní parlament*, též okomentovaný v minulé kapitole, *Informace výchovného poradce* (informace i přijímacím řízením pro střední –koly, informace pro prváky, linky bezpečí). *Rozvrh hodin a suplování*, *Akce –koly* (plánované prázdniny, budoucí akce –koly, probíhající akce), *Eko-kola* (informace i projektu –koly), *Projekty –koly* (zmínované v minulé kapitole), *EVVO* (informace o aktivitách –koly v oblasti environmentální výchovy). Další záložky obsahují informace o daných tématech o Soutě, Sport, Mapa –koly, Čkolní družina a klub, Jídlna, Spolek rodičů i ZTMMilín, Čkolská rada, Kontakt, Výukový materiál, Rekonstrukce –koly, Granty, Archiv, Fotogalerie, Letní tábor Ohrazenice (tábor pořádán pod hlavičkou Spolku rodičů i ZTMMilín).

Celkově jsou webové stránky ZTMMilín především dostatečným množstvím potřebných informací. Stránky jsou užitečné jak pro rodiče, fláky, učitele, ale také pro potenciální fláky, jejich rodiče si díky stránkám mohou udělat vlastní pohled na –kolu.

V základních záložkách ale chybí odkaz na jakoukoli prevenci sociopatologických jevů. MPP je zalofnený v dokumentech –koly. Obsahuje dostatečné informace o prevenci sociopatologických jevů. Zároveň je možné zde najít jakým způsobem je prevence sociopatologických jevů zaváděna do běžných podmínek.

- **Masarykova ZTMObecnice**

Na úvodní webové stránce –koly je rozdělovník zálofek. Po otevření úvodní stránky se otevře okno s citátem T. G. Masaryka a jediná fotka věch dětí, které navštíví –kolu (bohužel není aktualizovaná). V záložkách se objevují věchny dělefité informace. V záložce *Aktuálně* jsou v současnosti informace o přijetí k základnímu vzdělávání, o rozvrhu a uplování, o novém –kolním řádu nebo dokumenty ke stažení. Dále jsou v této záložce odkazy na minulé měsíce. V záložce *O –kole* je charakteristika –koly, flák, pedagogického sboru i vybavení –koly. Další jsou *Kontakty*, *Záměstnání –koly* a *Dokumenty –koly* (tam se mimo jiné nalézá i aktuální MPP –koly), *Výroční zpráva*, *Pište nám*, *Projekty* (ty byly zmíněny v minulé kapitole), stejně jako *Certifikáty –koly*, *Ovoce do –kol*, *Adopce afrických dětí* (–kola podporuje chlapce Guineje), *Výchovné poradenství* (informace o přijímacím řízení na střední –koly, zápisy do 1. třídy, ale také informace o specifických poruchách chování a učení, problémech dětí v rodině, mimořádně nadaných dělech, o –ikaně), *Protidrogová prevence* (informace o drogách a o pro děti i rodiče, informace o kyber–ikaně, MPP), *–kolská rada*, *Dětská rada*, *Ukázky z akcí –koly* (besedy se zajímavými osobnostmi, fotogalerie o výletech, akce ve –kole), *–kolská jídelna a družina*, *Dělefité odkazy* (střední –koly v regionu, stránky Ministerstva –kolství), *Potřebuješ pomoc???* (linky bezpečí pro děti i rodiče), *Uvolnění flák o formuláři*, *Známky flák* (dostupné známky po zadání jména a hesla), *ZUTM. J. Ryby Roflmitál pod Těm–ínem* (Obecnice je jedna ze –kol, které jsou vedeny jako vzdálená místa vzdělávání ZUTM. J. Ryby v Roflmitále pod Těm–ínem).

Webové stránky Masarykovy ZTM v Obecnici obsahují mnoho naprosto dostatečných, uflitečných informací pro děti i rodiče. Obsahují též mnoho fotek z různých akcí, které jsou zde uloženy i několik let nazpět. Na stránkách –koly jsou dostupné i jiné dělefité informace, které přímo nesouvisí s touto –kolou (výchovné poradenství), ale je dobré vědět, že ve –kole jsou odborníci, kteří se touto tematikou zabývají, protože problém se může kdykoliv objevit a je dělefité ho začít řešit hned v počátcích. Na těchto stránkách ale bohužel chybí okénko švyhledatě, což je asi jediný malý nedostatek pro běžné uflivatele. Jinak se tyto stránky mohou v klidu adit k těm nejzdailejším.

Na webových stránkách obecnické školy je v základním menu v záložce Výchovné poradenství mnoho informací týkajících se sociopatologických jevů, včetně rady, kam se obrátit v případě nouze. Velice obsáhlý MPP je na stránkách školy velmi přístupný. Obsahuje všechny informace o tom, co škola v rámci prevence poskytuje svým žákům. Jsou tam též informace o začleňování prevence do pedagogického nebo krizového plánu školy.

- **5. Základní škola Příbram**

Webové stránky 5. Základní školy v ulici 28. října jsou standardní, stejně jako ostatní. Na úvodní stránce nás přivítají nedávné události školy. V hlavním rozdělovníku se nachází *Informace o škole*, kde se nalézají základní informace o škole (její zaměření i cíle do budoucnosti), dále je to dostupné personální zajištění, dokumenty školy (včetně MPP), výroční a inspekční zprávy, výběrová řízení a archiv noviněk. Další částí je záložka *Pro rodiče*, tam se nachází informace pro rodiče obsahující školskou radu, suplování, týdenní a roční plán akcí, školní jídelna, družina a ostatní (tam se nalézají informace pro vycházející žáky a pro budoucí prvňáky). Další záložkou jsou *Projekty*, které byly okomentovány v minulé kapitole. Následující záložkou jsou *Úspěchy našich žáků*. Tato záložka informuje o dosažených úspěších žáků školy, ať už ve v domovních soutěžích nebo olympiádách nebo v těchto sportovních. Rozdělovník dále pokračuje záložkou *Fotogalerie*, která je odstupňována podle školních roků, tedy roky zpět. Další jsou *Odkazy*, tam lze nalézt odkazy na Ministerstvo školství, českou školní inspekci, Zákony pro lidi a Organizace školního roku 2015/16. Dále jsou už jen *Kontakty* a *SRP™*

O stránkách lze říci, že obsahují pouze základní strohé informace o škole a jejím chodu. Stránky by mohly obsahovat více informací o nečekaných jevech, i na koho se obracet v případě nouze.

Webové stránky této školy neobsahují téměř žádné informace o prevenci sociopatologických jevů. V MPP jsou sice tyto jevy zmíněny, ale není zde přesně specifikována jejich prevence. Jsou zde též stanoveny cíle primární prevence, ale nejsou tu navrženy způsoby jejich naplnění.

- **7. Základní škola Příbram**

Webové stránky této školy na první pohled zaujmou svým barevným vzhledem. Úvodní stránka přivítá uživatele rozpisem akcí na aktuální měsíc. Rozdělovník obsahuje *Aktuality*, kde lze nalézt probíhající akce školy. Další záložkou jsou *Msíční plány*, kde

jsou vypsány plánované akce na aktuální měsíc. Následuje *Nabídka -koly*, kde se v bodech dozvíme jako má -kola výuku a co podporuje, nový styl písma Comenia Script (popsaný v minulé kapitole), Projekty -koly (také zmíněné v minulé kapitole), Tradice -koly (zvyky probíhající ve -kole, Presentace -koly (kde se -kola prezentuje na veřejnosti (určeno pro třídy i ve veřejnosti), Třídní soutěže, Další akce a aktivity (lyžařské kurzy, ozdravné pobyty). Další záložkou jsou *Kontakty* (na -kolu, učitele a jídelnu. Následující záložkou je *Organizace -kolního roku*, kde se nalézá Roční plán akcí, Rozvrhy, Zájmové kroužky (zmíněné v minulé kapitole), Zvonní. Další záložkou jsou *Informace pro rodiče*, které obsahují Informace pro zástupce třídy, Pro rodiče 9. třídy, Pro budoucí prvňáky a Třídní rada. Další záložkou jsou *Dokumenty* obsahující Formuláře pro rodiče, Výroční zprávy a Třídní řád. Následující záložkou je *fiákovský parlament* (okomentovaný v minulé kapitole), Třídní družina obsahující Aktuality z ní, Informace o ní, Provoz a Dokumenty. Dále *Třídní noviny* (vycházejí cca 3x do roka), *Poradenské centrum* (výchovný poradce ve -kole pro děti s poruchami učení a chování), *Prevence* (zde jsou vypsány preventivní akce na -kolní rok, Desatero bezpečného internetu, MPP - je opravdu minimální, Dokumenty k prevenci (dá se říci, že nahrazují klasický MPP). Další je *Fotogalerie* ze souasného -kolního roku a *EU peníze -kolám* (projekt pro vzdělávání a konkurenceschopnost).

Stránky -koly poskytují dostatek informací pro třídy, rodiče i vyučující. V oblasti prevence by měl být zpracován ucelený MPP, protože v současné době je v podobě pokynů, směrnic, plánů apod. Na stránkách téměř zcela chybí obyčejná charakteristika -koly, třídy i zaměření. Tyto informace by byly určitě užitečné a mohly by přilákat více nových třík.

Dokumenty na webových stránkách týkající se prevence sociopatologických jevů jsou v určitém zaměření na -ikanu a bezpečnost na internetu. Je zde téměř rozdělena primární prevence na 1. a 2. stupeň, ale po otevření dokumentů, jsou informace smíchané. Ostatní sociopatologické jevy kromě -ikany a kyber-ikany zde nejsou zmíněny.

- **Waldorfská ZŠ Píbram**

Stránky této -koly vypadají klasicky. Na úvodní stránce základní -koly jsou jako na ostatních Novinky, informace z probíhajících akcí ve -kole. Rozdělňník dále nabízí záložku *O -kole*. Tam je možno se dozvědět základní informace a charakter Waldorfské pedagogiky, následuje charakteristika Waldorfské -koly Píbram (o vybavení, projekty jednotlivých třík). Následuje Třídní vzdělávací program (učební plán a osnovy, pravidla

hodnocení flák aj.), Pedagogický sbor, Třkolní dokumenty (formulá e, v etn MPP), Projekty (ty byly zmi ované v minulé kapitole). Dal-í zálofkou jsou *Informace pro rodi e*, které obsahují informace o T řdních sch zkách, Vzory formulá , Organizace -kolního roku, ásto kladené otázky, Zápis do první t řdy (informace o pr b hu zápisu). Dal-í zálofkou je *Třkolní jídelna* a *Třkolní družina* (obsahuje obecné informace o družin a -kolní klubu, jsou zde téfl fotografie z družinového d ní). Dal-í zálofkou jsou *Zájmové kroufky*, které byly okomentovány v minulé kapitole, následuje *Práce flák* ó informace o tom, co d ti vyrobily a eho se zú astnily. Dále se v rozd lovníku nachází *Kontakty* na -kolu a u itelský sbor a *Historie -koly*, kde se nalézají názory editel a rodi , informace o p estavb -koly, oslavy výro í aj. Poslední zálofkou v rozd lovníku je *EVVO* ó informace o aktivitách -koly v oblasti environmentální výchov .

Stránky -koly obsahují v-echny pot ebné informace o -kole a jejích chodu. Mohl by v-ak být vylep-én jejich grafický vzhled, protofle v sou asnosti je spí-e nezajímavý.

Prevence sociopatologických jev je na webových stránkách zmín na pouze v MPP. V preventivním programu je uvedena v t-ina nefláducích jev , ale není zde zmín no, jak probíhá prevence, i zda a jak jsou tato témata za le ována do vyu ovaných p edm t .

P i srovnání webových stránek uvedených -kol nem fle být e eno, fle n které jsou nejhor-í nebo nejlepší. V-echny obsahují zásadní informace o chodu -koly. Lze v-ak íci, fle n které stránky obsahují více základních informací nefl jiné. Nap íklad 7. Základní -kola v P íbrami, na rozdíl od ostatních -kol, v bec na svých webových stránkách nep edstavuje svou -kolu jako celek (popis, charakteristiku, zam ení). 5. Základní -kola v P íbrami zase obsahuje opravdu jen základní informace, sice posta ující, ale mohlo by se hodit i n co navíc, t eba informace pro d ti ó mofnosti na koho se obrátit v p ípad nouze nebo problém . Waldorfská ZTM by mohla mít zajímav j-í vzhled, jinak obsáhlost informací je dosta ující. Pouze zde chybí p ímé ozna ení metodika prevence a kontakt na n j. ZTM v Bohutín postrádá na svých stránkách MPP. V-echny ostatní informace jsou dostate n obsáhlé. ZTM v Milín má na svých stránkách v-e pot ebné pro fláky, rodi e, u itele a pro potenciální zájemce o studium. Masarykova ZTM v Obecnici má rozsáhlé a pot ebné informace o -kole. Obsahují i informace nad rámeč, ale i ty jsou pot ebné. Na jejich stránkách je i kontakt na odbornou osobu, která flák m m fle pomoci p i r zných problémech.

Informace o prevenci sociopatologických jev se na stránkách v-ech -kol objevuje jen v minimálním rozsahu, jen jako sou ást MPP. Pouze obecnická -kola na

svých stránkách informuje o sociopatologických jevech i mimo svůj MPP. Z tohoto vyplývá, že není velký rozdíl mezi školami ve městě a mimo něj, nebo mezi školou normální a alternativní. Ve většině případů záleží na pouze metodiku prevence dané školy, v jakém množství a rozsahu budou informace o sociopatologických jevech zpřístupněny na webových stránkách školy.

4.4.2 Vyhodnocení rozhovor

V rozhovoru bylo položeno 7 otázek, které jsou uvedeny v Příloze. Věty metodikům byly položeny stejné otázky. Rozhovory jsou vyhodnoceny v podstatě jako v minulých kapitolách. Následující texty vychází pouze z obsahu rozhovorů s metodikou prevence.

- **Základní škola Bohutín**

Protože metodik prevence neposkytl dostatečnou součinnost, byly první 4 otázky zodpovězeny na základě MPP školy.

Základní škola v Bohutíně v rámci prevence sociopatologických jevů umožňuje dětem, aby trávily v příznivém prostředí velké přestávky venku na zahradě a hřišti, je pro ně zřízen školní klub. V rámci prevence fungují během přestávek a v době odpočinku v jídelně dozory. Děti ze 2. stupně patronují nad dětmi z 1. stupně, ve škole probíhá formou her a starší si hrají s mladšími. První týden v měsíci září je v nově nastaveném kolektivu. Během roku jsou školou pořádány různé speciální dny například Sportovní den nebo Olympiáda.

Preventivní akce probíhají během celého roku. Pro 1. stupeň probíhá zlepšování informovanosti o: osobnosti dítěte, sociálním prostředí, zdraví, hygieně, vlivu, ochraně před úrazy, nebezpečí od cizích lidí, návykových látkách a zdraví. Na 2. stupni probíhá zlepšování informovanosti o: zdravém životním stylu, řešení konfliktů, zodpovědnosti za zdraví své i druhých, osobní nebezpečí.

Besedy pro 2. stupeň, které zajišťuje občanská organizace Magdaléna, probíhají 2x ročně. Na besedách je probíráno znečišťování návykových látek. Dále jsou zajišťovány besedy se vzdělávacím centrem Tereza, které se zaměřuje na ekologii.

Děti během besed projevují zájem. Bavi je to. Škola sama považuje tyto akce za užitečné. Metodik prevence by dále považoval za užitečné další preventivní akce, konané jako výjezdní nebo kolikadenní akce mimo školu.

Vzhledem k minimální spolupráci s metodikem prevence, může být zhodnoceno, že škola sice organizuje besedy, ale jejich rozsah je minimální. Pedagogové ze školy mohou být dostatečně informováni o sociopatologických jevech, ale nemohou sami interpretovat všechny rizika ke každému jevu zvlášť.

- **Základní škola Milín**

V základní škole v Milíně pořádají učitelé dle školního vzdělávacího programu (TVVP) za účelů témata prevence do mnoha předmětů. Je zde školní parlament, ekotým, mnoho dětí chodí do Sokola, oddílu kopané nebo do místní pobočky ZUŠ J. Ryby. V milínské knihovně je nízkoprahové centrum. Děti ze školy se účastní mnoha soutěží například Okresní sportovní ligy, olympiád atd.

Preventivní akce probíhají průběžně celý školní rok. Jsou určeny pro všechny třídy včetně jejich věku. Preventivní akce zajišťuje metodik prevence. Dítě tyto akce berou jako zábavu s použitím. Rodiče na tyto akce nereagují. Nepřijímají ani na pro ně připravenou přednášku o kyberšikaně.

Zda jsou tyto akce účinné lze jen těžko posoudit, protože na dítě působí mnoho vlivů. Bylo by užitečné tato témata zavést i do mladšího věku.

Dle metodiky prevence další jednorázové akce účinnější nejsou, byla by lepší systematická a dlouhodobá práce včetně zavedení výuky Etické výchovy do TVVP všech škol. Učebnice, pracovní listy jsou vydané, první absolventi tohoto oboru budou v letošním školním roce končit na pedagogické fakultě v Hradci Králové, další stovky učitelů již absolvovaly dlouhodobé (2leté) kurzy. Etická výchova je jen doplňkovým předmětem a společnost si hraje na to, že za výchovu je zodpovědná rodina. Ale čím dál víc rodin svoje povinnosti neplní.

Ze slov metodika prevence je znát, že pedagogové nemohou zvládnout všechno, ale na druhou stranu preventivní akce zde zajišťuje pouze metodik prevence. Metodik prevence ve spolupráci s vedením školy by měl zajistit besedy i přednášky s odborníky. Měla by být snaha dítě více zapojovat i do mimoškolních aktivit. Najít to, co by dítě bavilo a tím zabránit tomu, aby se dítě začalo nudit.

- **Masarykova základní škola Obecnice**

Základní škola v Obecnici pro prevenci sociopatologických jevů pořádá akce na základě MPP. Jsou to různé speciální dny (proti rizikovému chování flák, Den tolerance, Den zdraví atd.). Škola pořádá ozdravné pobyty. Během roku probíhají třídní konzultační hodiny, které jsou neformální. Škola zajišťuje různé besedy na daná

témata. Např. 9. třídy mají besedy s tématem počítač nebo finanční gramotnosti. Dále zde jsou pořádány besedy s občanskou organizací Magdaléna, která se zabývá závislostmi na návykových látkách. Besedy jsou pořádány pro všechny děti s ohledem na jejich věk. Prevence sociopatologických jevů je citlivě zapojována do všech podmínek a stává se součástí výuky. Pro děti jsou ve škole organizovány tělesné soutěže i sportovní odpoledne. Děti se zapojují do projektů řešení vrstevnických vztahů, Sapere a vědět, jak žít, Zdravá práce aj.

Preventivní akce probíhají průběžně po celý rok a jsou určeny pro všechny ročníky. Pro každý ročník s odlišnou náplní.

Akce škole zajišťuje Pedagogicko-psychologická poradna v Příbrami, Středisko výchovné péče, Magdaléna, o. p. s., Zdravá práce, Narovinu, o. p. s. (adopce afrických dětí), Abakamuzika (hudební didaktické vystoupení dětmi velice oblíbené), spolupráce s výchovným poradcem.

Dětem se akce líbí a reagují kladně s pozitivním přístupem. Škola považuje tyto akce za užitečné pouze zčásti. Vždy je důležité přístupu třídy a jeho rodiny.

Škola v Obecnici se snaží pro své děti dělat maximum. Pozitivně musí být hodnocen i přístup místního metodika prevence. V této škole se snaží dětem umožnit přístup ke všem informacím k daným tématům. Děti mají dostatek informací i od externích organizací, které ve škole pořádají besedy a přednášky.

• **Základní škola 28. října Příbram**

Základní škola v ulici 28. října v Příbrami má celý pedagogický sbor 1. stupně prokolený v rámci MPP projektem Škola i zahrada. Jedná se o rozvoj sociálních dovedností žáků v rámci prevence sociopatologických jevů. Žáci se učí poznávat sami sebe. V rámci Výchovy ke zdraví probíhal ve škole program Unplugg (prevence kouření, cigarety, alkoholu, marihuany, zákeřnosti). V každém třídě také probíhají hodiny na tato témata.

Účinnost preventivních akcí je různá. Lx zatím probíhají třídnické hodiny (podle aktuální situace mohou být i ostatní). Na prvním stupni probíhá prevence průběžně po celý rok v rámci Dramatické výchovy. Na druhém stupni probíhá prevence v hodinách Výchovy ke zdraví a Výchovy k občanství. Prevence je určena pro všechny žáky 1. a 2. stupně.

Preventivní akce zajišťují školní metodici prevence, třídní učitelé, Magdaléna o. p. s., Elrond o. p. s. (vzdělávání v oblasti přírodních a technických věd), Středisko

výchovné péče, Pedagogicko-psychologická poradna Příbram, Tilius o. s. (vzdělávání v oblasti bezpečnosti, sebeobrany, prevence kriminality apod.).

Děti se zajímají o daná témata. Pedagogická besedy se rády účastní. Rodiče děti se dělí na dvě skupiny. Některé mají zájem, na kterém vadí například probíraná tematika sexuální výchovy a návykových látek. Škola považuje tyto akce za užitečné, ale je škoda, že je na nich nedostatek financí a času.

Škola by považovala za užitečné adaptované kurzy pro 6. ročníky, programy pro třídní kolektivy (kyberšikana, stalking).

Na Základní škole 28. října je mnoho preventivních akcí. Škola spolupracuje i s externími organizacemi, což je určitě prospěšné. Určitě zde hraje velkou roli i to, že ve zdejší škole pracují dva metodici prevence, pro každý stupeň jeden. Každý se tak může vnovat jen dle dané věkové kategorie.

• 7. Základní škola Příbram

7. Základní škola má pro každý rok vypracovaný PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE, PROGRAM PROTI ŠIKANĚ A KRIZOVÝ PLÁN. Ve škole působí Výchovně-preventivní tým ve složení výchovná poradkyně, školní metodik prevence. Tento tým koordinuje přípravu a realizaci programu, monitoruje nové šikany, šikany v riziku a s rizikovým chováním, zaměřuje se na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou neřádných projevů chování, odkazuje na další odborníky. Rodiče i žáci si mohou kdykoli domluvit schůzku. Ve škole fungují schránky dětí, žáci do nich mohou vhadzovat nejrizičnější dotazy a svěřit se svými problémy (i anonymně). Informační nástěnky pro žáky a rodiče, rodiče i pracovníci školy zde naleznou potřebné informace a kontakty z oblasti rizikového chování. Specifická prevence obsahuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků: komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající žákům s sociálním tlakem, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládnutí konfliktů, odmítání návykových látek, zvykání zdravého sebevědomí, zvládnutí úzkosti a stresu. Nespecifická prevence obsahuje také aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívaní a organizace volného času, například zájmové kroužky s různým zaměřením.

Akce jsou neplánované na celý školní rok. Některé jsou jednorázové, na které kurzy na sebe navazují. Akce jsou určeny pro všechny ročníky a zajišťuje je Výchovně-

preventivní tým (slovení uvedeno výše). Dítě reaguje kladně. Rodiče hodnotí akce pozitivně. Odsouhlasili finanční příspěvek na preventivní programy.

Waldorfská škola tyto akce považuje za užitečné. Záměrem se zaměřuje na ověřené programy, které považuje to za důležitější. S těmi organizacemi spolupracuje již několik let. Současně jsou sledovány i nové nabídky.

7. Základní škola jako jedna z největších základních škol v Praze má na prevenci vytvořený výchovně-preventivní tým. Tento tým se snaží zabezpečovat prevenci sociopatologických jevů ve škole. Do prevence jsou zapojeny i různé organizace. Je však zajímavé, že vzhledem k velikosti školy a jejímu poměru k městu, jsou vybírány další poplatky na preventivní akce. Tyto akce by měly být financovány hlavně z rozpočtu školy.

- **Waldorfská základní škola Praha**

Waldorfská škola má pro prevenci sociopatologických jevů pravidelné týdenní hodiny, úzkou spolupráci rodiny a školy, informovanost rodičů ohledně škodlivosti a nebezpečí zneužívání návykových látek. Škola spolupracuje s odborníky o pravidelné bloky s psychologem zaměřené na aktuální témata.

Pravidelné bloky jsou 1x měsíčně, stejně jako týdenní schůzky. Týdenní učitel pracuje s dětmi přibližně. Tyto bloky jsou určeny pro 7. a 12. třídu. Tyto akce zajišťuje preventivní škola. Dítě i rodiče tyto akce vítají.

Waldorfská škola považuje tyto akce za užitečné, ale nevěchno se dá podchytit ve škole, záleží i na rodinném zázemí. Dalšími preventivními opatřeními by byla například přítomnost školního psychologa. Škola hodlá vyvíjet další program Fondu sportu, volného času a primární prevence, nabídnutý Centrem primární prevence Magdaléna, o. p. s., a podporovaný Středočeským krajem. Týká se finanční podpory primární prevence.

Waldorfská škola informuje rodiče o nebezpečí a zneužívání návykových látek a má pravidelná sezení se školním psychologem. Je sice alternativní školou, ale její uzavřenost a zaměřenost na vlastní projekty a zpravidla výuky mohou být kamenem úrazu. Škola by se měla více otevřít a začít více spolupracovat s externími organizacemi a jinými odborníky (Pedagogicko-psychologická poradna, Středočeský výchovný střed).

Při srovnání všech rozhovorů s metodikou prevence je možné konstatovat, že některé z nich v novali otázkám a odpovídají na ně více času a pozornosti než jiné. Některé z nich dělají jen to nejnужnější ze své práce, ale většina z nich se snaží dále i

n co navíc. Samozřejmě v cíl však zůstává velikost finanční částky, kterou kolegium fle
v novat na prevenci těchto nefřádoucích jevů.

Ve všech vybraných koleciích je prevence sociopatologických jevů r zným
způsobem prováděna. Každý z preventistů má však svůj vlastní pohled na to, co by
mlo být prováděno pro tuto prevenci. Je pravda, že koleci ve městě navštívuje více
řáků, tudíž koleci má i více financí na plánování preventivních akcí. Avšak i koleci mimo
město nejsou pozadu. I oni se snaží zajistovat, aby informovanost a osvěta řáků o
sociopatologických jevech byla co nejvyšší.

Závěr

Existence sociopatologických jevů je závažný problém, který může ohrožovat společnost. Prevence těchto jevů je důležitá a nelze se jí vyhnout. Cílem této práce bylo zjistit, zda a jak vybrané školy v pražském regionu zajišťují tuto prevenci. Zjištění probíhalo formou rozhovorů s metodiky prevence zmíněných škol. Po shrnutí a vyhodnocení všech výsledků je možné konstatovat, že ve všech školách je nějakým způsobem organizována prevence sociopatologických jevů. Lze konstatovat, že větší školy s většími prostředky, jako je například 7. Základní škola v Praze, mají více financí a prostoru investovat a novovat se organizování besed a přednášek na tato témata. Na druhou stranu i menší školy mimo město si umí najít prostor i prostředky, aby mohly plnit vzdělávání žáků na této úrovni. Určitě by však bylo přínosem, jak konstatoval metodik prevence z Milína, zavedení Etické výchovy do škol. Nebo by si samy školy mohly zavést speciální nepovinné hodiny v nově vytvořeném problému. Do těchto hodin by mohli být zapojeni i rodiče.

Základní školy v Praze nijak výslovně neprovádějí aktivitu prevence, v školách mimo město. Nutno podotknout, že 7. Základní škola jediná zmínila v odpovědích na otázku existenci schránek dětí ve škole. Ostatní školy (ne všechny) mají možnost, že žáci se mohou v případě potřeby obrátit na výchovného poradce i metodika prevence. Je možné, že pro většinu dětí bude jednodušší se anonymně formou vzkazu.

Lze konstatovat, že není rozdíl v prevenci mezi školami ve městě a mimo něj. I školy ve městě například Waldorfská škola má co zlepšovat. Vždy záleží na každé škole, jak se k problému postaví a jak bude aktivní její metodik prevence. Každá škola má svou vizi a svůj Minimální preventivní program a podle něj se řídí. Je pravdou, že všechny školy, ať už ZŠ Bohutín, svůj Minimální preventivní program zveřejní na svých webových stránkách. Mezi ZŠ mimo Prahu je nutné vyzdvihnout ZŠ v Obecnici, která pro své děti dělá opravdu mnoho. Zásahu na tom má i tamní metodik prevence, který dělá svou práci naplno. Mezi školami ve městě je možno vyzdvihnout 7. Základní škola ve Vokolně ulici, která pro děti organizuje také spoustu akcí.

Ve věci ostatních škol nelze říci, že něco nedělají nebo to dělají špatně, ale tyto dvě výše zmíněné školy provádějí svou aktivitou školy ostatní. Nutno podotknout, že se

vycházelo pouze z toho, co mají školy na svých webových stránkách a z toho, co metodici prevence daných škol uvedli v odpovědích na otázky.

Problém stále zůstává o existenci sociopatologických jevů. Školy by měly ve spolupráci s rodiči se snažit o smysluplné vyplnění volného času dětí. Protože velká část tohoto chování vzniká z toho, že děti nemají co dělat a nudí se. Všichni z nás, co máme děti uvnitř, bychom se měli zamyslet nad tím, zda děláme dost pro to, aby se naše děti nestaly obětmi nebo v druhém případě těmi, co neřádné chování vyvolávají.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOURCET, Stéphane a Isabelle GRAVILLON. *Ukrytá ve škole, na ulici, doma : jak bránit své dítě --: praktický průvodce pro rodiče, pedagogy a vychovatele*. 1. vyd. Praha : Albatros, 2006, 71 s. ISBN 80-00-01552-8.
2. BURDOVÁ, Eva a Jan TRAXLER. *Bezpečnost na internetu*. Vyd. 1. Praha : Středoevropský kraj ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středoevropského kraje (VISK), 2014, 43 s. ISBN 978-80-904864-9-2.
3. FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit útokům : praktický rádce pro děti, rodiče a učitele*. Vyd. 1. V Praze : Ikar, 2009, 311 s. ISBN 978-80-249-1176-2.
4. FISCHER, Slavomil a Jiří TUKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možností ovlivnění závažných sociálně patologických jevů*. Vyd. 1. Praha : Grada, 2009, 218 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
5. GOODYER, Paula. *Drogy + teenager*. 1. české vyd. Praha : Slovanský dům, 2001, 162 s. ISBN 80-86421-44-9.
6. JANOUŠKOVÁ, Martina. Nebezpečí kyberprostoru a také, kam se lze obrátit, když je třeba. *Prevence*. 2013, ročník 10, číslo 10, s. 9-11, ISSN 1214-8717.
7. JINDROVÁ, Martina. Rizikové chování dětí a jeho právní dopady. Téma úniky a kyberúniky. *Prevence*. 2015, ročník 12, číslo 2, s. 8-9, ISSN 1214-8717.
8. KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Vydání 1. Praha : Grada Publishing, 2015, 696 stran. ISBN 978-80-247-4331-8.
9. KYRIACOU, Chris. *Prevenční výchovných problémů ve škole*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005, 151 s. ISBN 80-717-8945-3.
10. ROGERS, Vanessa. *Kyberúniky: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2011, 97 s. ISBN 978-80-7367-984-2.
11. URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozšířené vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Alenka, 2012, 231 s. ISBN 978-80-7380-397-1.

Elektronické zdroje

1. *Charakteristika okresu Příbram*. [online], [cit. 2016-02-01]. Dostupné také z www: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram .
2. *Masarykova základní škola Obecnice*. [online], [cit. 2016-02-05]. Dostupné také z www: <http://skoly.pb.cz/ZSObe/> .
3. *Metodické východisko pro vyšetřování pokračujících školení* [online], [cit. 2015-12-15]. Dostupné také z www: <http://www.sikana.org/>
4. *Netolismus o v-ě o online závislostech* [online], [cit. 2015-10-15]. Dostupné také z WWW: <http://www.netolismus.cz/> .
5. *Netolismus* [online], [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z WWW: <zsvendryne.cz/content/zs/NETOLISMUS.ppt> .
6. *Pasivní kouření* [online], [cit. 2015-10-13]. Dostupné také z www: <http://www.celostnimediceina.cz/pasivni-koureni.htm> .
7. *Poplachový plán u výbuchu brutálních školení (3)* [online], [cit. 2015-10-13]. Dostupné také z www: <http://www.sikana.org/> .
8. *Prevence a řešení zákoláctví*. [online], [cit. 2015-11-25]. Dostupné z WWW: <skolspec.cz/soubor/reseni---zaskolactvi/reseni---zaskolactvi.pdf>
9. *Pro mladí lidé kouření cigarety?* [online], [cit. 2015-10-15]. Dostupné také z www: <http://www.celostnimediceina.cz/proc-mladi-lide-kouri-cigarety.htm> .
10. *Příznaky a nepřímé známky školení* [online], [cit. 2015-11-12]. Dostupné také z www: <http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-do-zvedet/informace-o-sikane/194-prime-a-neprime-znaky-sikanovani> .
11. *Rejstřík škol a školských zařízení*. [online], [cit. 2016-02-02]. Dostupné také z www: <http://rejskol.msmt.cz/> .
12. *Šikana aneb realita v-edního dne í* [online], [cit. 2015-11-11]. Dostupné také z www: <http://www.fitnessstv.cz/sikana-aneb-realita-vsedniho-dne> .
13. *Školní autobus oslaví 5 let*. [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné také z www: <http://www.pribramzije.cz/skolni-autobus-oslavi-5-let/> .

14. *Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám*. Dostupné z WWW: zskolinec.eu/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/36.Navykové-látky.ppt .
15. *Waldorfská škola Píbram*. [online], [cit. 2016-02-07]. Dostupné také z www: <http://waldorf.pb.cz/zakladni-skola/novinky> .
16. *Základní škola 28. října, Píbram*. [online], [cit. 2016-02-06]. Dostupné také z www: <http://5zs-pb.cz/> .
17. *Základní škola Milín*. [online], [cit. 2016-02-04]. Dostupné také z www: <http://www.zsmilin.org/> .
18. *Základní škola Píbram VIII*. [online], [cit. 2016-02-07]. Dostupné také z www: <http://7zs.pb.cz/> .
19. *Zákoláctví - charakteristika* [online], [cit. 2015-10-12]. Dostupné také z www: <http://www.nicm.cz/zaskolactvi> .
20. *Zákoláctví* [online], [cit. 2015-10-10]. Dostupné také z www: <http://www.ostrovzl.cz/prevence/zaskolactvi/> .
21. *Zákoláctví, co s ním?* [online], [cit. 2015-10-13]. Dostupné také z www: <http://www.celostnimediceina.cz/zaskolactvi-co-s-nim.htm> .
22. *Závislost na alkoholu se nevyhýbá ani dětem a dospívajícím*. [online], [cit. 2015-12-16]. Dostupné také z www: <http://www.spektrumzdravi.cz/zavislost-na-alkoholu-se-nevyhyba-ani-detem-a-dospivajicim> .
23. *ZTMBOHUTÍN, OKRES PÍBRAM*. [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné také z www: <http://www.zsbohutin.cz/> .

Legislativní dokumenty

1. ESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o pěstuncích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990, částka 35, s. 810-840.
2. ESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 133, s. 7086-7101.

3. ESKO. Zákon . 40/2009 Sb. trestní zákoník. In: *Sbírka zákon , eská republika*. 2009, ástka 11, s. 354-461.

4. ESKO. Zákon . 561/2004 Sb. o ped-kolním, základním, st edním, vy—ím odborném a jiném vzd lávání (-kolský zákon). In: *Sbírka zákon , eská republika*. 2004, ástka 190, s. 10262-10345.

Příloha 6 Otázky k rozhovoru

1. Co vaše škola dělá pro prevenci sociopatologických jevů (alkohol, kouření, kybernetická kriminalita, kouření tabáku, marihuana, záškoláctví)?
2. Jak často probíhají preventivní akce?
3. Pro které třídy jsou určeny?
4. Kdo tyto preventivní akce zajišťuje?
5. Jak reagují rodiče (popř. rodiče)?
6. Považuje vaše škola akce za užitečné?
7. Jaké další preventivní akce byste považovala za užitečné?